

Službeni list

Europske unije

C 133

Hrvatsko izdanje

Informacije i objave

Svezak 59.

14. travnja 2016.

Sadržaj

I. Rezolucije, preporuke i mišljenja

REZOLUCIJE

Europski gospodarski i socijalni odbor

514. plenarno zasjedanje EGSO-a održano 17. i 18. veljače 2016.

2016/C 133/01	Rezolucija Europskog gospodarskog i socijalnog odbora kao podrška Schengenskom sporazumu — Podržimo slobodu kretanja i Schengen	1
---------------	---	---

MIŠLJENJA

Europski gospodarski i socijalni odbor

514. plenarno zasjedanje EGSO-a održano 17. i 18. veljače 2016.

2016/C 133/02	Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o temi „Budućnost plana EU-a za gradove sa stajališta civilnog društva” (razmatračko mišljenje na zahtjev nizozemskog predsjedništva EU-a)	3
---------------	---	---

2016/C 133/03	Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o temi „Suzbijanje siromaštva” (razmatračko mišljenje)	9
---------------	---	---

Pripremni akti

EUROPSKI GOSPODARSKI I SOCIJALNI ODBOR

514. plenarno zasjedanje EGSO-a održano 17. i 18. veljače 2016.

2016/C 133/04	Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o „Komunikaciji Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Akcijski plan o izgradnji unije tržišta kapitala” (COM(2015) 468 završna verzija)	17
---------------	--	----

HR

2016/C 133/05	Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o „Prijedlogu direktive Vijeća o izmjeni Direktive 2006/112/EZ o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost, u vezi s trajanjem obveze poštivanja najniže standardne stope” (COM(2015) 646 završna verzija – 2015/0296 (CNS))	23
2016/C 133/06	Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o Komunikaciji Komisije – Ususret integriranom planu za stratešku energetska tehnologiju (SET): ubrzavanje preobrazbe europskog energetska sustava (C(2015) 6317 završna verzija)	25
2016/C 133/07	Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o „Strategiji proširenja EU-a” (COM(2015) 611 završna verzija)	31
2016/C 133/08	Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o Godišnjem pregledu rasta za 2016. (COM (2015) 690 završna verzija) i o nacrtu Zajedničkog izvješća o zapošljavanju uz Komunikaciju Komisije o Godišnjem pregledu rasta za 2016. (COM(2015) 700 završna verzija)	37

I.

(Rezolucije, preporuke i mišljenja)

REZOLUCIJE

EUROPSKI GOSPODARSKI I SOCIJALNI ODBOR

514. PLENARNO ZASJEDANJE EGSO-A ODRŽANO 17. I 18. VELJAČE 2016.

Rezolucija Europskog gospodarskog i socijalnog odbora kao podrška Schengenskom sporazumu

Podržimo slobodu kretanja i Schengen

(2016/C 133/01)

Sloboda kretanja najkonkretniji je uspjeh europske integracije. Schengenski sporazum, koji ljudima omogućuje da slobodno putuju iz jedne zemlje u drugu radi posla, studija ili razonode i koji uklanja fizičke prepreke kretanju roba i usluga, kamen je temeljac unutarnjeg tržišta čija je vrijednost 2,8 bilijuna eura te koje obuhvaća 1,7 milijuna radnika koji prelaze unutarnje granice i 57 milijuna prekograničnih prelazaka godišnje u cestovnom prijevozu. Ukidanje kontrola na unutarnjim granicama imalo je značajnu ulogu u uklanjanju prepreka, zbližavanju ljudi i poticanju europskog gospodarstva. Nekoliko naraštaja europskih građana odraslo je uživajući pogodnosti Schengena, a da toga nisu bili ni svjesni. Procjenjuje se da bi ponovna uspostava kontrola na unutarnjim granicama koštala 100 milijardi eura, što predstavlja 0,8 % BDP-a; to bi nas učinilo siromašnijima u kulturnom, društvenom i gospodarskom pogledu.

Europski gospodarski i socijalni odbor bezrezervno podržava načela koja su države članice, potpisnice sporazuma iz 1985. godine, navela da ustvrde da su „svjesne da se sve tješnja unija naroda država članica Europskih zajednica treba izraziti u slobodi prelazanja unutarnjih granica za sve državljane država članica i u slobodnome kretanju robe i usluga,” i „u velikoj želji da se uklanjanjem prepreka slobodnome kretanju na zajedničkim granicama između država [...] ojača solidarnost između njihovih naroda”. Cilj tog sporazuma bio je promicanje unije naroda i solidarnosti među njima. Njegovo podrivanje stoga ne samo da bi imalo zabrinjavajuće gospodarske posljedice, već bi moglo zadati smrtni udarac solidarnosti i samoj Uniji.

Odbor također u potpunosti podržava načela koja su države članice, potpisnice Ugovora o funkcioniranju Europske unije, navela da izjave: „Unija razvija politiku čiji je cilj [...] osigurati da se osobe pri prijelazu unutarnjih granica bez obzira na njihovo državljanstvo ne provjeravaju”, istodobno predviđajući učinkovitu kontrolu vanjskih granica (članak 77. stavak 1.).

Stoga su članovi EGSO-a, kao predstavnici europskog civilnog društva, sve više zabrinuti zbog pritiska koji se vrši u pogledu Schengenskog sporazuma. EGSO poziva europske vlade da ne popuste pod populističkim pritiskom i strahom, nego da brane prava za koja smo se borili. Odbor priznaje da su nedavni događaji razotkrili ozbiljne nedostatke u upravljanju europskim granicama i našoj sposobnosti da pratimo kretanje onih koji nam žele nauditi. Ta se pitanja moraju rješavati, no problem nije u Schengenu te on ne smije biti žrtveno janje. Institucije EU-a moraju po svaku cijenu izbjeći postupno ukidanje schengenskih propisa, a time i unutarnjeg tržišta, koje bi u konačnici štetilo svima.

Čvrstoća schengenskog prostora ne smije se svesti na čvrstoću njegova najslabijeg dijela. Zaštitu granica EU-a treba osigurati zajedničkim djelovanjem te sve države članice trebaju preuzeti odgovornost za to. Moraju se poštovati obveze koje su države članice preuzele u pogledu uspostave i jačanja učinkovitog i operativnog Frontexa. Bez učinkovitih kontrola na vanjskim granicama Unija neće biti u stanju omogućiti pristup onim izbjeglicama kojima je potrebna pomoć. Učinkovite kontrole na vanjskim granicama naposljetku su preduvjet za očuvanje schengenskog sustava. U skladu sa Ženevskom konvencijom, osiguravanje granica ne smije podrazumijevati zatvaranje vrata onima kojima je zaštita potrebna iz humanitarnih razloga.

Moramo biti spremni poduzeti smiona rješenja koja mogu zajamčiti naša prava i zaštititi Uniju bez unutarnjih granica te tako ljudima omogućiti slobodu rada, trgovine, školovanja te razmijene ideja, dobara i usluga. U pitanju je obrana naše Europe, našeg Schengena i naših socijalnih i temeljnih prava.

Odbor stoga poziva europske i nacionalne organizacije civilnog društva da izraze svoju podršku ne samo održavanju, već i konsolidaciji i proširenju schengenskog prostora. Obvezuje se da će se kod europskih institucija, a posebice Vijeća, zauzeti za to da države članice ostanu vjerne načelima ugovora i sporazuma koji bez sumnje predstavljaju dostignuće Unije naroda Europe.

Bruxelles, 17. veljače 2016.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Georges DASSIS

MIŠLJENJA

EUROPSKI GOSPODARSKI I SOCIJALNI ODBOR

514. PLENARNO ZASJEDANJE EGSO-A ODRŽANO 17. I 18. VELJAČE 2016.

Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o temi „Budućnost plana EU-a za gradove sa stajališta civilnog društva”

(razmatračko mišljenje na zahtjev nizozemskog predsjedništva EU-a)

(2016/C 133/02)

Izvjestitelj: Roman HAKEN

Dana 28. kolovoza 2015. g. R.H.A. Plasterk, ministar unutarnjih poslova i odnosa u Kraljevini Nizozemskoj, djelujući u ime nizozemskog predsjedništva Vijeća Europske unije, zatražio je od Europskog gospodarskog i socijalnog odbora da sastavi razmatračko mišljenje na temu:

„Budućnost plana EU-a za gradove sa stajališta civilnog društva”

(razmatračko mišljenje na zahtjev nizozemskog predsjedništva EU-a).

Stručna skupina za ekonomsku i monetarnu uniju te ekonomsku i socijalnu koheziju, zadužena za pripremu rada Odbora o toj temi, Mišljenje je usvojila 26. siječnja 2016. godine.

Europski gospodarski i socijalni odbor Mišljenje je usvojio na 514. plenarnom zasjedanju održanom 17. i 18. veljače 2016. (sjednica od 17. veljače), s 214 glasova za i 1 protiv.

1. Zaključci i preporuke

1.1. Plan EU-a za gradove⁽¹⁾ izravno će utjecati na živote 80 % građana EU-a, koliko će ih 2050. godine živjeti u gradovima. Kako bi se formulirale najučinkovitije odredbe i osiguralo njihovo javno prihvaćanje, potrebno je osigurati da organizacije civilnog društva budu ravnopravan partner u raspravi o Planu EU-a za gradove i njegovoj provedbi. Po prvi puta u povijesti EU-a, inicijativom nizozemskog predsjedništva gradovi se postavljaju u centar rasprava o razvoju. EGSO poziva Vijeće da općinsku razinu prizna u svoj njezinoj raznolikosti kao vrijednog partnera u procesu europskih integracija.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/en/policy/themes/urban-development/agenda.

1.2. EGSO rad u obliku partnerstva smatra učinkovitim pristupom tim opsežnim i kompliciranim problemima. Stoga cijeni načelo partnerstva, koje se konačno primjenjuje u razvijanju i provedbi programskog razdoblja 2014. – 2020. ⁽²⁾.

1.3. Partnerstvo je načelo na kojem se temelje moderne javne usluge, kako okomite tako i vodoravne. Kao još jedan primjer takve suradnje, EGSO predlaže da se razmotre javno-privatna partnerstva (JPP), kao model financiranja urbanističkih projekata, razna socijalna poduzeća i programi temeljeni na europskim partnerstvima, poput Equala ⁽³⁾. Razne razine javne uprave, posebice gradske, odgovorne su za okupljanje relevantnih partnera u zajedničke projekte i učinkovito korištenje financiranja.

1.4. Jedan od izazova s kojim će se susresti Plan EU-a za gradove jest kako provesti strategije razvijene u sklopu tematskih partnerstava. Pri uspostavi partnerstava te razvijanju i provedbi strategija od ključne je važnosti koristiti pristup od baze prema vrhu. EGSO stoga podržava pristup odozdo prema gore, koji se razlikuje od pristupa temeljenog na stručnim skupinama. Bitno je pojasniti način na koji će organizacije civilnog društva raditi sa svojim dionicima: izvještavati, savjetovati itd.

1.5. Pri razvoju novog Plana EU-a za gradove horizontalna partnerstva imaju istu važnost kao i vertikalna (tematska). Ona u gradovima većinom djeluju na lokalnoj razini. Važna su za strateško razmišljanje, a posebice za osiguranje provedbe, praćenja i ocjenjivanja. Lokalne strategije koje razvijaju lokalna partnerstva upoznata s lokalnom situacijom najbolji su način za uključivanje preporuka s razine EU-a i njihovu učinkovitu primjenu. Jedan od alata koje EGSO preporuča u tu svrhu jest lokalni razvoj pod vodstvom zajednice ⁽⁴⁾.

1.6. Kako bi se osigurala učinkovita provedba novog Plana EU-a za gradove, treba učiniti sljedeće:

- (a) u obzir uzeti osnovne potrebe uključenih partnera i obratiti pažnju na izgradnju kapaciteta (većinom kod horizontalnih općinskih partnerstava). U tu svrhu EGSO preporuča upotrebu sredstava za „tehničku pomoć” iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESIF);
- (b) pripremiti metodološke preporuke o načelima odgovornog urbanog partnerstva. Važno je imati metodologiju za praćenje i ocjenjivanje plana za gradove, uključujući i pokazatelje pomoću kojih se mogu izmjeriti postignute promjene. Partneri, uključujući i organizacije civilnog društva, moraju sudjelovati u ocjenjivanju i praćenju.

1.7. EGSO bi želio da se razjasni način na koji će se tematska partnerstva baviti problemima i izazovima urbanog razvoja. Horizontalna partnerstva trebaju provoditi specifične mjere u specifičnim urbanim područjima. Stoga je važno osigurati razmjenu dobrih praksi putem konkretnih događaja. Od ključne je važnosti u jednakoj mjeri uključiti sve regije EU-a (posebice one u južnoj i istočnoj Europi). Planom za gradove morat će se uvažiti odnosi između većih i manjih gradova te obližnjih i okolnih prigradskih područja koja doprinose kvaliteti gradskog života. Plan za gradove ne bi smio biti u sukobu s razvojem ruralnih područja niti ga ograničavati.

⁽²⁾ Vidjeti relevantne radove Odbora, Europskog vijeća, Europske komisije, Europskog parlamenta i Odbora regija: *Kako poticati učinkovita partnerstva u upravljanju programima kohezijske politike na temelju dobrih praksi u ciklusu 2007. – 2013.* (SL C 44, 11.2.2011., str. 1.).
Načelo partnerstva pri provedbi fondova Zajedničkog strateškog okvira – elementi za europski kodeks ponašanja pri partnerstvu (SL C 44, 15.2.2013., str. 23.).
Lokalni razvoj pod vodstvom zajednice kao instrument kohezijske politike za lokalni, ruralni, gradski i prigradski razvoj za razdoblje 2014. – 2020. (SL C 230, 14.7.2015., str. 1.).
Jačanje participativnog postupka i uključenost lokalnih vlasti, NVO-a i socijalnih partnera u provedbu strategije Europa 2020. (SL C 299, 4.10.2012., str. 1.).
Ocjena savjetovanja Europske komisije s dionicima (SL C 383, 17.11.2015., str. 57.).
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+REPORT+A8-2015-0218+0+DOC+PDF+V0//HR>.
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013R6902&from=EN>.
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:c10237>.
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1303&from=EN> Članak 5. stavak 3. Europskog kodeksa ponašanja pri partnerstvu.

⁽³⁾ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:c10237>.

⁽⁴⁾ *Lokalni razvoj pod vodstvom zajednice kao instrument kohezijske politike za lokalni, ruralni, gradski i prigradski razvoj za razdoblje 2014. – 2020.* (SL C 230, 14.7.2015., str. 1.).

1.8. Neke su teme međusobno povezane i do određene se mjere preklapaju. Provedba mjera koje se tiču jedne teme utjecat će na jednu ili više drugih tema. Treba osigurati da mjere koje se provode radi poboljšanja stanja u jednom području nemaju negativan učinak na drugo područje. To se ne tiče samo EU-a već i nacionalne razine.

1.9. EGSO predlaže da se urbane zajednice i sudjelovanje građana uključe u Plan za gradove kao nove teme. Gradovi trebaju mehanizam koji će građane i skupine građana ojačati i od njih stvoriti stvarne i solidne partnere u raspravama i provedbi razvojnih prioriteta za svoje gradove i provedbi Plana za gradove. Jedino će samopouzdana i jaka zajednica velikog socijalnog kapitala biti u stanju suočiti se s izazovima koji se pojavljuju. EGSO je spreman razraditi tu ideju.

1.10. Potrebno je uključiti elemente poput UN-ova Programa održivog razvoja do 2030. i njegovih 17 ciljeva održivog razvoja, a posebice cilja 11. („Učiniti gradove i naselja uključivima, sigurnima, otpornima i održivima”). EGSO je stav o toj temi usvojio u rujnu 2015. godine⁽⁵⁾. EU nema jednake nadležnosti na svim područjima politika, a njegove su ovlasti posebice slabe u pogledu socijalnih pitanja. Upitno je može li EU utjecati na socijalni razvoj gradova ili na odgovarajući način procijeniti društveni učinak mjera primijenjenih u okviru drugih područja politika. Učinak na okoliš može se utvrditi postupkom procjene utjecaja na okoliš, ali još uvijek ne postoji procjena društvenog učinka.

1.11. EGSO bi želio postati punopravnim članom upravljačke skupine Plana EU-a za gradove i sudjelovati u partnerstvima plana za gradove. On predstavlja organizacije civilnog društva iz svih država članica, cijenjene organizacije koje posjeduju stručno znanje i mogu doprinijeti razvoju gradova.

2. Partnerstvo kao jedno od načela Plana EU-a za gradove i uključenost EGSO-a u Plan za gradove

2.1. U Planu za gradove predlaže se stvaranje partnerstava od oko 15 članova, od kojih bi 11 bili predstavnici javnih uprava (gradova, država članica, Komisije). Ostali članovi bili bi iz upravljačkih tijela ESIF-a, stručnjaci i pripadnici NVO-a. EGSO izražava žaljenje zbog toga što je pozvan da ovu temu komentira tek nakon što su partnerstva već bila uspostavljena.

2.2. EGSO predlaže usvajanje uravnoteženije zastupljenosti u partnerstvima. Dobar primjer pravedne zastupljenosti pruža program LEADER, u kojem najviše 50 % članova partnerstva može biti iz javne uprave. EGSO preporuča veće uključivanje ciljnih skupina (gradskih stanovnika). Važno je da građani imaju veći utjecaj na budućnost gradova. Većina utvrđenih tema ne može se rješavati bez sudjelovanja NVO-a, socijalnih partnera i poduzeća. Pokazalo se da svi uspješni europski primjeri svoj uspjeh većinom duguju uključenosti nevladinih snaga i učinkovitoj javno-privatnoj suradnji.

2.3. Iako su sve prioritetne teme Plana za gradove relevantne za organizacije civilnog društva, one nadilaze tradicionalnu ulogu civilnog društva. NVO-i, socijalna poduzeća i zadruge sve više razvijaju svoje kapacitete ili uspostavljaju nove gospodarske ili organizacijske modele za pružanje usluga od javnog interesa. Javne vlasti moraju biti u mogućnosti sebe sagledati s aspekta skupina i organizacija koje djeluju u gradskim područjima. EGSO ukazuje na činjenicu da bi uključivanje nacionalnih ili regionalnih mreža, ili lokalnih organizacija, s velikim iskustvom na određenom području bilo jednako korisno kao uspostava europskih mreža.

2.4. EGSO nema informacije o načinima odabira i/ili utvrđivanja relevantnih organizacija civilnog društva. On nudi svoje kapacitete i znanje o organizacijama civilnog društva za odabir predstavnika NVO-a i socijalnih partnera za tematska partnerstva.

⁽⁵⁾ <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.press-releases.37475>.

3. Preporuke za djelovanje partnerstava u sklopu Plana za gradove i postupak sudjelovanja

3.1. Pravo je svakog građanina EU-a da poznaje, razumije i utječe na politike EU-a. EGSO ističe da se partnerstvo ne bi trebalo pretvoriti u zatvorenu jedinicu. Način na koji partnerstva komuniciraju s vanjskim svijetom od velike je važnosti. Otvorena javna uprava koja komunicira s javnošću i organizacijama koje zastupaju interese građana trebala bi predstavljati ključni element u razvoju grada. Budući da je strateške ciljeve nemoguće postići bez podrške lokalnih građana i organizacija civilnog društva, važno je osigurati transparentnost i učinkovitu uključenost dionika u pripremu i provedbu Plana za gradove. Uključivanje ljudi koji žele biti uključeni najbolji je način da se dobije njihova podrška za dobivene rezultate. EGSO predlaže da se pozovu organizacije koje bi željele podijeliti svoja iskustva i ideje o temama povezanim s Planom za gradove i koje bi mogle sudjelovati u nekim sastancima partnerstva.

3.2. Partnerstva trebaju koristiti komunikacijske i participativne alate za razmjenjivanje, komuniciranje i savjetovanje. Uključivanje i konzultiranje građana ne može se učinkovito postići uporabom samo jednog alata. Potrebna je kombinacija metoda koja će omogućiti obraćanje raznim dionicima, davanje različitih doprinosa te različite razine sudjelovanja. Da bi dobila povratne informacije o svom radu, partnerstva trebaju koristiti najnovije tehnike poput društvenih medija, anketa, radionica, ciljnih skupina itd. EGSO preporučuje organiziranje dodatnog (šireg) uključivanja javnosti u slučaju konkretnih pitanja gdje postoji jasna potreba za širom javnom raspravom i povratnim informacijama za građane.

3.3. Partnerstva bi trebala organizirati posjete i sastanke s raznim dionicima izvan ograničenog kruga partnerstva. Upoznavanje s civilnim inicijativama na terenu, njihovim ograničenjima i njihovom suradnjom s javnim upravama može značajno utjecati na raspravu unutar partnerstva. Ako se Plan za gradove ne temelji na postojećim praksama, postoji opasnost da politike koje iz njega proizlaze previde dostupno znanje.

3.4. Akcijski planovi trebali bi biti temom otvorenih internetskih savjetovanja. Time bi se osiguralo da svi relevantni dionici mogu doprinijeti njihovu sadržaju i da su obuhvaćeni svi interesi.

4. Prioritetni stupovi za tematska partnerstva

4.1. Uključni gradovi

4.1.1. **Poslovi i vještine u lokalnom gospodarstvu** – Organizacije civilnog društva ispunjavaju nekoliko uloga (poslodavac, predavač, obučavatelj) relevantnih za stvaranje novih radnih mjesta. EGSO preporuča savjetovanje s organizacijama poput Eurochambresa, koje predstavljaju MSP-ove, centrima za zapošljavanje te ustanovama za obrazovanje i osposobljavanje. Planom za gradove mora se razmotriti način na koji gradovi mogu na svom području napraviti snimku potreba za stručnim znanjem. Organizacije civilnog društva treba obavijestiti o tim potrebama i mora se uspostaviti suradnja za poticanje obrazovanja, cjeloživotnog učenja i osposobljavanja kojima će se osigurati vještine koje nedostaju na tržištu rada.

4.1.2. **Urbano siromaštvo** – Organizacije civilnog društva organiziraju većinu programa usmjerenih na prevenciju i borbu protiv urbanog siromaštva u gradovima. EGSO predlaže uključivanje organizacija poput Europske mreže za borbu protiv siromaštva (*European Anti-Poverty Network*). Svjesni smo da su za tu temu važni sljedeći faktori: a) predgrađa i marginalizacija, b) geta, c) zanemarena susjedstva, d) djeca u institucionalnoj skrbi i prelazak s usluga koje pružaju institucije na one koje pružaju obitelji i zajednica, te e) starenje i osjetljivost starih ljudi.

4.1.3. **Smještaj** – Kako bi se osigurao kvalitetan i održiv smještaj u skladu s definicijom UN-ove povelje o održivom smještaju, organizacije civilnog društva igraju važnu ulogu u predstavljanju obiju strana (vlasnika i korisnika) i radu s njima. EGSO preporuča obraćanje organizacijama poput Međunarodne unije stanara (*International Union of Tenants*), udrugama vlasnika stanova i kuća, zadružnim stambenim štedionicama, arhitektima ili urbanistima. Ta tema postavlja važna pitanja: a) urbanizma, b) socijalnog stanovanja i c) odlaska građana u prigradska područja u potrazi za kvalitetnijim smještajem.

4.1.4. **Uključivanje migranata i izbjeglica** – Ne treba se baviti samo kratkoročnim pitanjima (zadovoljavanjem temeljnih potreba), već i – jednom kad se migranti smjeste – njihovom integracijom u europsko društvo: pomoći im s obrazovanjem, pronalaženjem posla itd., podijeliti s njima vrijednosti i tradicije EU-a i uključiti te vrijednosti i tradicije u njihove živote, istodobno poštujući i njihovu izvornu kulturu. Uz državu, ključnu ulogu igraju i organizacije civilnog društva kao što su crkve, društvene organizacije, obrazovne ustanove i ustanove za obuku, dječje grupe i grupe roditelja itd. Između ostalih, EGSO preporuča savjetovanje sa Solidarom ili Lumosom. Treba se pozabaviti i pitanjima poput maloljetnika bez pratnje. Oni čine izuzetno osjetljivu skupinu koja traži posebnu pažnju.

4.1.5. **Održiva uporaba zemlje i prirodna rješenja** – Cilj Plana za gradove usko je povezan s promjenom stavova i životnih stilova pojedinaca. Želi li se osigurati da se promjenama u gradovima poštuje okoliš, od presudne je važnosti uključiti organizacije civilnog društva kao što su vlasnici zemlje, udruge MSP-ova te organizacije u okviru zajednice koje stoje iza pokreta za poboljšanje četvrti. EGSO preporuča uključivanje, na primjer, organizacija kao što su Prijatelji zemlje – Europa (*Friends of the Earth Europe*) ili ELARD. EGSO važnim smatra sljedeće: a) prostorno (vertikalno) planiranje i b) probleme prigradskih područja koja snabdijevaju proizvodima (hranom, čistom vodom), ali i ključne usluge ekosustava, koje poboljšavaju kvalitetu života gradskih stanovnika.

4.2. Urbano gospodarstvo

4.2.1. **Kružno gospodarstvo** – Za učinkovito kružno gospodarstvo važno je promijeniti način na koji ljudi vide otpad i predstaviti ga kao potencijalni resurs. Važno je obrazovanje i informacijske djelatnosti organizacija za zaštitu okoliša i obrazovnih ustanova. Istraživački i inovacijski centri te specijalizirana poduzeća i udruge MSP-ova koje se fokusiraju na to područje bit će ključni igrači u istraživanju i provedbi novih pristupa u gradovima. EGSO preporuča pozivanje, na primjer, REVES-a za održavanje rasprave.

4.3. Zeleni gradovi

4.3.1. **Klimatska prilagodba** – Poduzeća visoke tehnologije, istraživački instituti i sveučilišta od ključne su važnosti. Također, obične ljude treba obrazovati i informirati kako bi se olakšalo njihovo uključivanje i prihvaćanje relevantnih odredbi. EGSO, na primjer, predlaže savjetovanje s „Green 10”.

4.3.2. **Energetska tranzicija** – Strukturne promjene u energetske sustavima, poput značajnog pomaka prema energiji iz obnovljivih izvora i povećanju energetske učinkovitosti, mogu se postići samo uz punu uključenost partnera iz relevantnih poduzeća i potporu građana. Na ovom području je, na primjer, aktivan Greenpeace.

4.3.3. **Urbana mobilnost** – Održiva urbana mobilnost područje je u kojem se malo može učiniti ako sami ljudi nisu spremni promijeniti svoje navike na području mobilnosti. EGSO stoga predlaže uključivanje organizacija kao što su CEEP (Europski centar poslodavaca i poduzeća koji pružaju javne usluge), BusinessEurope, ETF (Europski savez transportnih radnika), Polis (mreža europskih gradova i regija koji razvijaju inovativne tehnologije i politike za lokalni promet), Europski savez biciklista i IPR Prague (Praški institut za planiranje i razvoj). Smatramo da u ovu temu spada i važnost integriranih pristupa poput planova održive gradske mobilnosti te stoga urbanu mobilnost vidimo kao nešto što omogućuje gospodarski razvoj te poboljšava uvjete za zaštitu okoliša i energetske tranziciju u gradovima. EGSO naglašava važnost specifičnih instrumenata za financiranje urbane mobilnosti, što je područje u koje treba uložiti velike količine kapitala.

4.3.4. **Kvaliteta zraka** – Ključna je suradnja poduzeća, zdravstvenih organizacija, NVO-a za zaštitu okoliša, sveučilišta, istraživačkih ustanova itd. Partnerstva bi trebala uključivati organizacije kao što je Europska mreža za borbu protiv klimatskih promjena (*Climate Action Network Europe, CAN*).

4.4. Pametni gradovi

4.4.1. **Digitalna tranzicija** – digitalizacija društva predstavlja promjenu paradigme. Cilj je pružiti bolje usluge građanima i stvoriti poslovne prilike. Primjer su toga u pametnim gradovima trostruka i četverostruka spirala koje na zajedničkim projektima okupljaju dionike iz gradskih uprava, visokog obrazovanja, poduzetništva i civilnog društva. Taj bi model trebalo proširiti po Europi. Pod ovim naslovom razmatramo pitanja: a) predvidljivog urbanizma u svim općinama i b) upotrebe društvenih mreža i interneta za komunikaciju između općina i građana. Partnerstva bi također trebala uključivati organizacije kao što je Transparency International.

4.5. Inovativna i odgovorna javna nabava

4.5.1. Potencijal gradova za provedbu inovativnih pristupa jest važan; oni mogu djelovati kao prethodnici, i to ne samo u području javne nabave. Međutim, važno je surađivati s poslovnim inovacijskim centrima i centrima za podršku poslovanja te organizacijama civilnog društva EU-a kao što je CEE Bankwatch Network. EGSO ovdje naglašava važnost: a) korištenja javne nabave za doprinos lokalnoj socijalnoj ekonomiji i b) specifičnih metoda kojima se gradovi motiviraju za izbor inovativnih modela javne nabave umjesto najjeftinijih opcija.

4.6. Gradovi su dio složenog sustava u kojem šire prigradsko područje pruža temeljnu podršku i resurse koji gradovima omogućavaju uspješno funkcioniranje. Neophodno je uključiti partnere iz područja oko gradova, uključujući lokalne akcijske skupine, kako bi se osigurala dragocjena poveznica između urbanih i ruralnih područja, posebice u odnosu na poželjna ruralno-urbana partnerstva. Pri planiranju svog razvoja, gradovi moraju u obzir uzeti postojeće strategije poput makroregionalnih strategija i relevantnih strategija mikroregionalnog razvoja.

Bruxelles, 17. veljače 2016.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Georges DASSIS

Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o temi „Suzbijanje siromaštva”**(razmatračko mišljenje)**

(2016/C 133/03)

Izvjestitelj: Seamus BOLAND**Suizvjestiteljica: Marjolijn BULK**

U pismu od 16. prosinca 2015., u ime nizozemskog predsjedništva Vijeća i u skladu s člankom 304. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, Ministarstvo zapošljavanja i socijalnih pitanja zatražilo je od Europskog gospodarskog i socijalnog odbora da izradi razmatračko mišljenje o temi:

„Suzbijanje siromaštva”

(razmatračko mišljenje).

Stručna skupina za zapošljavanje, socijalna pitanja i građanstvo, zadužena za pripremu rada Odbora o toj temi, Mišljenje je usvojila dana 28. siječnja 2016.

Europski gospodarski i socijalni odbor Mišljenje je usvojio na 514. plenarnom zasjedanju održanom 17. i 18. veljače 2016. (sjednica od 18. veljače), sa 197 glasova za, 4 protiv i 4 suzdržana.

1. Zaključci i preporuke

EGSO

1.1. EGSO podržava namjeru nizozemskog predsjedništva Vijeća da se uhvati u koštac s problemom siromaštva i socijalne isključenosti uz pomoć integriranih pristupa i u suradnji s relevantnim javnim i privatnim dionicima. Međutim, EGSO smatra da bi države članice trebale imati potporu u zajedničkom europskom okviru kojim se takvi pristupi potiču i kojim se omogućuje razmjena i kruženje najboljih praksi u borbi protiv siromaštva i sve većih nejednakosti koje, osim što same po sebi predstavljaju problem jer upućuju na manjak socijalne pravde, štete i gospodarskim rezultatima i rastu, kao i socijalnoj koheziji;

1.2. podupire nizozemsko predsjedništvo Vijeća u njegovim nastojanjima da promiče stručne revizije višerazinskih najboljih praksi u borbi protiv siromaštva, no ističe da općine i drugi akteri koji takve najbolje prakse provode trebaju imati potporu u stabilnim nacionalnim strategijama;

1.3. potiče Vijeće EU-a da ponovno stavi naglasak na obvezu koju je preuzelo u strategiji Europa 2020., a koja se odnosi na smanjivanje broja ljudi koji žive ispod granice siromaštva za najmanje 20 milijuna osoba do 2020.;

1.4. preporučuje da Vijeće pritom u obzir uzme održive razvojne ciljeve navedene u Programu održivog razvoja do 2030., te da osigura vezivanje tog programa uz strategiju Europa 2020.;

1.5. uvjeren je da bi upravljačke strukture na razini Vijeća trebale biti uravnoteženije te poziva na pojačanu suradnju između Vijeća Ecofin-a i Vijeća EPSCO-a;

1.6. smatra da bi tijekom europskog semestra ciljevima zapošljavanja i socijalnim ciljevima trebalo dati jednaku važnost kao i makroekonomskim razmatranjima;

1.7. preporučuje da se u europskom semestru cilj smanjivanja siromaštva iz strategije Europa 2020. u potpunosti uzme u obzir te da se to pitanje sustavno rješava tijekom čitavog procesa, u Godišnjem pregledu rasta, zatim u nacionalnim programima reformi te u preporukama za pojedinu zemlju uz pomoć 1.) specifičnih mjera za ublažavanje siromaštva, 2.) usporedivih pokazatelja siromaštva i učinkovitosti politika, te 3.) obveznih procjena socijalnog učinka svih programa reformi koji su predloženi u nacionalnim programima reformi i preporukama za pojedinu zemlju;

1.8. poziva, upravo u vezi sa suzbijanjem siromaštva, na udaljšavanje od gospodarskih politika EU-a koje su i dalje usmjerene na mjere štednje;

1.9. potiče države članice da pokrenu svoje integrirane nacionalne strategije za suzbijanje siromaštva te da se pritom ravnaju prema Preporuci Komisije o aktivnom uključivanju osoba isključenih s tržišta rada ⁽¹⁾, koja se zahvaljujući međudjelovanju svoja tri elementa (1. odgovarajuća potpora dohotku, 2. uključiva tržišta rada i 3. dostupnost kvalitetnih usluga) uvelike smatra najopsežnijom i najučinkovitijom strategijom za iskorjenjivanje siromaštva i socijalne isključenosti;

1.10. ističe visoku razinu siromaštva među djecom u državama članicama i hitnu potrebu provođenja Preporuke Komisije „Ulaganje u djecu: prekidanje kruga prikraćenosti” ⁽²⁾, koja je dio Paketa mjera za socijalno ulaganje iz 2013. i koja, sa svoja tri slična elementa, ima vrlo sličnu strukturu kao i Preporuka o aktivnom uključivanju: 1.) pristup odgovarajućim sredstvima; 2.) pristup financijski prihvatljivim kvalitetnim uslugama i 3.) pravo djece na sudjelovanje;

1.11. izražava krajnju zabrinutost zbog porasta siromaštva zaposlenih, što zahtijeva kritični pregled nedavnih mjera reforme poduzetih u cilju poticanja zapošljavanja uz pomoć liberalizacije radnih odnosa;

1.12. snažno potiče Komisiju da pokrene odvojeni proces za poboljšanje kvalitete europskih i nacionalnih statističkih podataka o siromaštvu i nejednakosti, što bi trebalo dovesti do razrađenijeg skupa zajedničkih pokazatelja kojima bi se osigurali potrebni podaci za donošenje mjera na nacionalnoj razini i razini EU-a, uključujući i mjere koje se odnose na ciljeve održivog razvoja i europski semestar;

1.13. ponavlja svoj prijedlog o uvođenju odgovarajućeg minimalnog dohotka na razini EU-a;

1.14. zahtijeva od Komisije da se zalaže za mjere sprečavanja i suzbijanja prekomjernog zaduživanja na razini EU-a, posebice neodgovornog kreditiranja i lihvarstva;

1.15. poziva Komisiju da bez odgode predloži nove smjernice za savjetovanje s dionicima na socijalnom planu, omogućujući im da svoj doprinos daju na strukturiran način u sklopu europskog semestra, u svim fazama procesa odnosno tijekom osmišljavanja, provedbe i ocjenjivanja;

1.16. potiče države članice da bolje iskoriste fondove EU-a koji im stoje na raspolaganju za podupiranje socijalne uključenosti te traži od Komisije da se hitno savjetuje s državama članicama i dionicima kako bi saznala provodi li se odluka o odvajanju 20 % Europskog socijalnog fonda (ESF) za promicanje socijalne uključenosti i suzbijanje siromaštva na djelotvoran način;

1.17. snažno potiče Komisiju da u najavljeni europski stup socijalnih prava uključi načela za učinkovitije i pouzdanije socijalne standarde i sustave te da suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti pretvori u jednu od glavnih sastavnica tog stupa.

2. Uvod

2.1. Nizozemsko predsjedništvo Vijeća ističe da je potrebno zaustaviti trend rastućeg siromaštva u EU-u. Kao sredstvo kojim će se to postići želi potaknuti razmjenu najboljih praksi, posebice u odnosu na integrirane pristupe i suradnju između relevantnih (javnih i privatnih) dionika.

⁽¹⁾ SL L 307, 18.11.2008., str. 11.

⁽²⁾ SL L 59, 2.3.2013., str. 5.

2.2. Iako u svojim mišljenjima o suzbijanju siromaštva više zauzima pristup „od vrha prema bazi”, jer je uvjeren da su za borbu protiv siromaštva odgovorni donositelji odluka (institucije EU-a i vlade država članica), EGSO pozdravlja namjeru Predsjedništva da organizira stručne revizije u kojima bi se proučili pristupi „od baze prema vrhu”, to jest primjeri pristupa partnerstvima koje koriste države članice radi suzbijanja siromaštva i u kojima sudjeluje nekoliko dionika, uključujući javni sektor, socijalne partnere, građanske i neprofitne organizacije te socijalnu ekonomiju.

2.3. EGSO se stoga potpuno slaže s time da borba protiv siromaštva iziskuje multilateralni pristup i da svi dionici trebaju doprinijeti postizanju maksimalnog smanjivanja siromaštva. Najbolje prakse spomenute u ovom Mišljenju potječu od nekoliko europskih dionika ⁽³⁾.

3. Opće napomene: nužnost suzbijanja siromaštva

3.1. Iako od 2008. uzastopne teške gospodarske i financijske krize doprinose povećanju nestabilnosti i siromaštva u Europskoj uniji, mjere socijalne zaštite u većini država članica pripomogle su ublažavanju posljedica krize. Međutim, s financijskom krizom iz 2011. taj je trend preokrenut, a mjerama fiskalne štednje počeli su se sprečavati socijalni izdaci, što je pogoršalo situaciju. Čak i Europska komisija danas priznaje da je postizanje cilja vezanog uz siromaštvo još daleko. EGSO stoga smatra da se upravo zbog toga treba hitno udaljiti od gospodarske politike EU-a koja je i dalje isključivo usmjerena na mjere štednje.

3.2. Bez socijalne zaštite gotovo polovica Europljana živjela bi u siromaštvu. No tri ključne funkcije politika socijalne skrbi – automatska stabilizacija, socijalna zaštita i socijalno ulaganje – oslabljeni su zbog nedavnih fiskalnih ograničenja uvedenih zbog rješavanja krize. Situacija se mora promijeniti.

3.3. EGSO također prepoznaje neraskidivu poveznicu između siromaštva i lošeg zdravlja, koja pokazuje kako je potreba za hvatanjem u koštac sa siromaštvom prioritet. Dokazi sustavno ukazuju na to da je u područjima s većim udjelom ljudi koji žive u siromaštvu također veći udio ljudi s lošijim zdravljem u usporedbi s imućnijim područjima ⁽⁴⁾. Primjerice, utvrđeno je da u nekim dijelovima Ujedinjene Kraljevine muškarci s manje imućnih područja umiru otprilike jedanaest godina ranije, a žene sedam godina ranije od imućnijih sugrađana ⁽⁵⁾.

3.4. EGSO je uvjeren da bi strategija Europa 2020. bila puno bolja kad bi se vezala uz europski semestar. Cilj smanjenja siromaštva mora ostati ključna sastavnica te strategije, a razine ambicija koju pokazuju države članice moraju biti puno više. Zbroj obveza vezanih uz smanjivanje siromaštva, preuzetih u svakoj od 28 država članica, ne podudara se sa zajedničkom ambicijom EU-a da do 2020. iz siromaštva izbavi barem 20 milijuna ljudi.

⁽³⁾ Finska: EAPN (2011), Active Inclusion. Making it happen, str. 49. (EAPN (2011.) Aktivno uključivanje. Kako ga ostvariti?)
Finska/Njemačka: Eurofound (2012), Active inclusion of young people with disabilities or health problems, Publications Office of the European Union, Luxembourg, str. 62. –63. (Eurofound, 2012.; Aktivno uključivanje mladih ljudi s invaliditetom ili zdravstvenim problemima, Ured za publikacije Europske unije, Luksemburg)

Hrvatska: <http://www.humananova.org/en/news/0/60/the-impact-of-social-cooperative-humana-nova-in-2013th-year/>

Austrija, Belgija, Norveška, Slovenija: <http://www.easpd.eu/en/content/investt> i <http://investt.eu/>

Švedska: http://www.eurodiaconia.org/files/Events/CROSSROADS_20111209_2_AM_2.pdf.

Ujedinjena Kraljevina: EAPN (2011), Active Inclusion. Making it happen, str. 30. (EAPN (2011.) Aktivno uključivanje. Kako ga ostvariti?)

Škotska: <http://links.alliance-scotland.org.uk/>.

Latvija: EU Alliance for Investing in Children, Implementation Handbook: Putting the Investing in Children Recommendation into Practice, str. 69. –74. (Savez EU-a za ulaganje u djecu, Priručnik za provedbu: Preporuka o ulaganju u djecu u praksi.)

Španjolska: EU Alliance for Investing in Children (2015), Implementation Handbook: Putting the Investing in Children Recommendation into Practice, str. 87. – 92. (Savez EU-a za ulaganje u djecu, Priručnik za provedbu: Preporuka o ulaganju u djecu u praksi)

Njemačka: Social Inclusion and Dignity in Old Age – Promoting participatory approaches to use reference budgets, str. 46. – 50. (Socijalna uključenost i dostojanstvo u starijoj dobi – promicanje participativnih pristupa u korištenju referentnih proračuna)

Bugarska, Rumunjska: <http://amalipe.com/index.php?nav=projects&id=57&lang=2>.

Španjolska: EAPN (2011), Active Inclusion. Making it happen str. 21 (EAPN (2011.) Aktivno uključivanje. Kako ga ostvariti?)

⁽⁴⁾ Davidson, R., Mitchell, R., Hunt, K., (2008), Location, location, location: The role of experience of advantage in lay perceptions of area inequalities in health, *Health & Place*, 14(2): 167. – 81. (Lokacija je najvažnija – uloga povlaštenosti u laičkim shvaćanjima o nejednakosti regija u pogledu zdravlja).

⁽⁵⁾ http://www.audit-scotland.gov.uk/docs/health/2012/mr_121213_health_inequalities.pdf.

3.5. Za smanjenje siromaštva odgovorne su na prvom mjestu države članice. Svoje bi stanje mogle poboljšati uz pomoć razmjene najboljih praksi s drugim državama, uključujući integrirane pristupe i suradnju s relevantnim (javnim i privatnim) dionicima u cilju suzbijanja siromaštva. Vijeće bi trebalo pozvati države članice na osmišljavanje integriranih strategija koje su nužne za smanjivanje siromaštva.

3.6. Osobito je u porastu siromaštvo zaposlenih. Komisija bi trebala ocijeniti koliko su nedavne mjere reformi, poduzete u cilju poticanja zapošljavanja uz pomoć liberalizacije radnih odnosa, utjecale na porast siromaštva zaposlenih.

3.7. Procjene socijalnog učinka trebale bi igrati najvažniju ulogu tijekom cjelokupnog zakonodavnog procesa kako bi se više vodilo računa o multidimenzionalnoj prirodi siromaštva i socijalne isključenosti (koja nadilazi materijalno siromaštvo te obuhvaća druge oblike socijalne i gospodarske prikraćenosti kao što je nedostatak jednake dostupnosti obrazovanja, zaposlenja, stanovanja, zdravstvene skrbi i sudjelovanja u društvu).

3.8. Siromaštvo je i svjetski problem. Održive razvojne ciljeve UN-a⁽⁶⁾, usvojene 2015. (prije svega, Cilj br. 1.: Okončanje siromaštva u svim njegovim oblicima svugdje u svijetu), institucije EU-a i države članice trebale bi uzeti u obzir i integrirati u svoje strategije. Program za održivi razvoj za 2030.⁽⁷⁾ trebalo bi vezati uz strategiju Europa 2020.

3.9. EGSO je obaviješten o predstojećem pokretanju Komisijinog „europskog stupa socijalnih prava“. Prema Komisiji, koncept „uzlaznog usklađivanja“ država članica u socijalnim pitanjima u tom će stupu imati važnu ulogu. EGSO potiče Komisiju da u taj stup uključi načela učinkovitijih i pouzdanijih socijalnih standarda i sustava⁽⁸⁾ (točnije, snažne socijalne standarde za odgovarajuću potporu dohotku tijekom čitavog života, uključiva tržišta rada i nediskriminirajući pristup visokokvalitetnim financijski prihvatljivim uslugama za sve) te da na taj način borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti uvrsti među glavne sastavnice stupa.

4. Posebne napomene – pomagala koja treba istražiti

4.1. Europska komisija vrlo je aktivno predlagala sveobuhvatne preporuke koje se smatraju veoma korisnima za suzbijanje siromaštva. To posebno vrijedi za Preporuku o aktivnom uključivanju osoba isključenih s tržišta rada te za Preporuku „Ulaganje u djecu: prekidanje kruga prikraćenosti“. Ako u borbi protiv siromaštva Vijeće prednost želi dati integriranom pristupu, ono bi najprije trebalo podsjetiti države članice da te preporuke aktivno slijede.

4.2. Paket mjera za socijalno ulaganje⁽⁹⁾ iz 2013. još je jedna dobra inicijativa Komisije. EGSO je već zatražio od Komisije da na području socijalnih ulaganja provede ambiciozan i opsežan program te da ga promiče u svim fazama europskog semestra⁽¹⁰⁾. Socijalno ulaganje odnosi se, među ostalim, na politike kojima se pojedince i obitelji priprema za nove socijalne rizike koji postoje u konkurentnom društvu utemeljenom na znanju tako da se od ranog djetinjstva nadalje ulaže u ljudski kapital, umjesto da se samo „popravlja“ šteta uzrokovana gospodarskom ili političkom krizom⁽¹¹⁾. Međutim, unatoč svojim zaslugama, socijalno ulaganje još uvijek nije pristup koji slijede sve države članice. Ako Vijeće želi prikupiti najbolje prakse u borbi protiv siromaštva, svakako bi trebalo razmotriti dosad ostvarena postignuća u području socijalnog ulaganja te poduprijeti tu vrstu inicijative⁽¹²⁾.

4.3. Sustavi minimalnog dohotka koji postoje u nekim državama članicama nisu dostatni za rješavanje problema siromaštva⁽¹³⁾. Iako se u nekim zemljama (uključujući Austriju, Njemačku, Španjolsku i Portugal) od 2010. provode reforme sustava minimalnog dohotka ili su reforme najavljene ili ih se pak testira (primjerice u Grčkoj i Italiji), one nisu dostatne. EGSO zahtijeva europske mjere kako bi se u Europi podržao odgovarajući minimalni dohodak⁽¹⁴⁾ te zahtijeva ulaganje u univerzalne, sveobuhvatne i primjerene sustave socijalne zaštite koji mogu spriječiti opasnost od siromaštva tijekom čitavog života⁽¹⁵⁾. Vijeće bi trebalo podržati sve navedene mjere.

⁽⁶⁾ <https://sustainabledevelopment.un.org/index.php?menu=1300>.

⁽⁷⁾ http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E.

⁽⁸⁾ SL C 13, 15.1.2016., str. 40.

⁽⁹⁾ COM(2013) 83 završna verzija i priloženi dokumenti.

⁽¹⁰⁾ SL C 226, 16.7.2014., str. 21.

⁽¹¹⁾ Hemerijck (2014) i Social Justice Ireland „Europa. Unija za bespomoćne kao i za moćne“.

⁽¹²⁾ Vidjeti „Socijalno ulaganje u Europi – studija o nacionalnim politikama“ (2015.), Europska komisija.

⁽¹³⁾ Bouget et al (2015.) i Social Justice Ireland „Europa. Unija za bespomoćne kao i za moćne“.

⁽¹⁴⁾ Vidjeti SL C 170, 5.6.2014., str. 23.

⁽¹⁵⁾ Vidjeti bilješku 10.

4.4. Povrh toga, nesmotreno i neodgovorno davanje potrošačkih kredita i nedovoljno pomna procjena financijske sposobnosti kućanstava uzrok su spirale prezaduženosti u nedavnom razdoblju koje je obilježeno krizom i politikama štednje te se oko 70 % dužnika nalazi ispod praga siromaštva u Europi, unatoč tomu što su neki od njih zaposleni, ali s primanjima koja nisu dovoljna za podmirenje dugova. Takvo stanje iziskuje stroge mjere i suzdržanost u dodjeljivanju potrošačkih kredita, posebice putem posrednika i nefinancijskih subjekata koji ne poštuju propise i ljude potiču na uzimanje zajmova uz lihvarske kamate.

5. Posebne napomene – mjere koje se odnose na upravljanje

5.1. Europsko gospodarsko upravljanje doživjelo je korjenite promjene zbog krize eura. U prvi je plan stavljena makroekonomska stabilnost i reforme za poticanje rasta. Socijalnom upravljanju još uvijek se ne pridaje odgovarajuća pozornost. Međutim, gospodarske politike trebale bi u obzir uzeti učinak koji će imati na kvalitetno zapošljavanje i socijalnu koheziju. Povrh toga, s obzirom na to da bi EMU imao koristi od socijalne dimenzije, upravljačke strukture na razini Vijeća trebale bi biti uravnoteženije, a suradnja između Vijeća Ecofin-a i Vijeća EPSCO-a pojačana.

5.2. Odbori EMCO i SPC trebali bi i dalje imati aktivnu ulogu u ocjenjivanju nacionalnih reformi u sklopu procesa europskog semestra, no trebali bi se postupno početi savjetovati s relevantnim europskim dionicima na razini EU-a.

5.3. Složeni pokazatelj „siromaštva”, koji se koristi za utvrđivanje siromaštva u strategiji Europa 2020., temelji se na tri pojedinačna pokazatelja: 1.) ljudi kojima prijete opasnost od siromaštva; 2.) ljudi koji žive u teškoj materijalnoj oskudici; i 3.) ljudi koji žive u kućanstvima s vrlo niskim intenzitetom rada. Prema toj strategiji, države članice moraju odrediti svoje nacionalne ciljeve kojima bi doprinijele općem cilju na temelju ta tri pokazatelja te u skladu sa svojim nacionalnim prioritetima i okolnostima. No EGSO smatra kako je različitostima u nacionalnim pristupima doprinijela činjenica da su države članice mogle slobodno birati između navedena tri pokazatelja, zbog čega će možda trebati izraditi nove preporuke.

5.4. Ocjena EAPN-a o nacionalnim programima reformi iz 2015. pokazuje da u 88 % njih siromaštvo nije navedeno kao glavni prioritet te da smanjenje siromaštva nije spomenuto niti u jednoj od preporuka za pojedinu zemlju⁽¹⁶⁾. EAPN je stoga predložio da se u europskom semestru posveti veća pozornost socijalnim pitanjima, počevši s Godišnjim pregledom rasta i završivši s preporukama za pojedinu zemlju o smanjenju siromaštva za sve države⁽¹⁷⁾. EGSO se slaže s tim prijedlogom te preporučuje uključivanje nacionalnih dionika u pripremu i provedbu nacionalnih programa reformi te izvještavanje o njima. Općenitije govoreći, kako bi se državama članicama omogućilo da uče jedne od drugih, rezultati savjetovanja s relevantnim dionicima na europskoj i nacionalnoj razini trebali bi se objaviti u sklopu europskog semestra.

5.5. Komisija bi trebala pokrenuti odvojeni proces za poboljšanje europskih i nacionalnih statističkih podataka o siromaštvu i nejednakosti kako bi unaprijedila praćenje tog višedimenzionalnog socijalnog problema. To bi trebalo dovesti do preciznijeg skupa zajedničkih pokazatelja kojima bi se osigurali potrebni podaci za donošenje mjera na nacionalnoj razini i razini EU-a, uključujući mjere koje se odnose na ciljeve održivog razvoja i europski semestar.

5.6. Procjene socijalnog učinka od ključne su važnosti za utvrđivanje rizika povezanih sa siromaštvom koje za sobom povlače mjere u nizu relevantnih područja reformi, kao što su fiskalna konsolidacija, upravljanje javnim dugom, oporezivanje, tržište rada, regulacija financijskih tržišta, osiguravanje javnih usluga i javna ulaganja. Pravovremene procjene socijalnog učinka posebice bi se trebale provoditi u okviru europskog semestra, uz intenzivno savjetovanje sa socijalnim partnerima, civilnim društvom i relevantnim stručnjacima u državama članicama i na razini EU-a.

5.7. Europski semestar trebao bi u potpunosti uzeti u obzir cilj smanjenja siromaštva iz strategije Europa 2020. te bi se to pitanje trebalo sustavno rješavati tijekom čitavog procesa, i to putem 1) specifičnih mjera za ublažavanje siromaštva, 2) usporedivih pokazatelja siromaštva i učinkovitosti politika te 3) obveznih procjena socijalnog učinka svih programa reformi koji su predloženi i nacionalnim programima reformi i preporukama za pojedinu zemlju.

⁽¹⁶⁾ Tj. unatoč činjenici da je u Bugarskoj 2015. razina siromaštva bila vrlo visoka, ta se situacija nije istakla niti u jednoj preporuci za pojedinu zemlju iz 2015.

⁽¹⁷⁾ Vidjeti EAPN (2015.) „Može li europski semestar doprinijeti suzbijanju siromaštva i povećavanju sudjelovanja? EAPN-ova ocjena nacionalnih programa reformi za 2015.”

5.8. Države članice trebale bi osmisliti i provesti sveobuhvatne, integrirane nacionalne strategije za suzbijanje siromaštva, socijalne isključenosti i diskriminacije. Te bi strategije trebale uključiti sljedeća područja: odgovarajuću potporu dohotku, uključiva tržišta rada, kvalitetna radna mjesta, jednak pristup financijski prihvatljivim uslugama visoke kvalitete, bolje iskorištavanje strukturnih fondova EU-a, gospodarsku i socijalnu integraciju migranata, borbu protiv diskriminacije i rad u partnerstvu sa socijalnim partnerima i relevantnim nevladinim dionicima.

5.9. Također je potrebno suzbijati prezaduženost usvajanjem odgovornih politika koje se odnose na kreditiranje (strogi propisi o posrednicima i izdavanju kreditnih kartica, zabrana agresivnog oglašavanja, zabrana lihvarstva, zabrana ovrhe nekretnine u kojoj osoba živi i drugih osnovnih dobara), jačanje posredovanja u rješavanju sporova, davanje druge šanse prezaduženim osobama (politika novog početka), kao i informiranjem i obrazovanjem o prezaduženosti i njezinim sprečavanjem.

5.10. Države članice moraju koristiti strukturne fondove EU-a kako bi poduprle socijalnu uključenost svih osoba. Komisija bi posebno trebala hitno provjeriti s državama članicama i dionicima provodi li se odluka Vijeća o odvajanju 20 % sredstava iz Europskog socijalnog fonda (ESF) za promicanje socijalne uključenosti i suzbijanja siromaštva ⁽¹⁸⁾.

6. Posebne napomene – mjere koje se odnose na sudjelovanje dionika

6.1. Jedna od vodećih inicijativa strategije Europa 2020., Europska socijalna platforma protiv siromaštva i socijalne isključenosti, osnovana je kao široka zajednička struktura koja obuhvaća velik raspon politika kako bi doprinijela postizanju europskog cilja smanjivanja siromaštva ⁽¹⁹⁾. Trebala je osigurati temelj za zajednički angažman nacionalnih vlada, institucija EU-a i ključnih dionika u borbi protiv siromaštva i socijalne isključenosti, no dosad je služila tek kao platforma za raspravu i nije proizvela opipljive rezultate na području postizanja cilja smanjivanja siromaštva. Vijeće i Komisija trebali bi razmotriti kako će joj dati snagu platforme koja će podupirati dobre prakse u borbi protiv siromaštva i kako osigurati njezinu izravnu povezanost s glavnim procesima EU-a – npr. europskim semestrom i strategijom Europa 2020.

6.2. EGSO podsjeća na Uvodnu izjavu 16. prijašnjih Integriranih smjernica za rast i zapošljavanje u kojoj se izričito navelo da bi strategiju Europa 2020. „prema potrebi trebalo provoditi, nadzirati i ocjenjivati u partnerstvu sa svim nacionalnim, regionalnim i lokalnim tijelima, u bliskoj suradnji s parlamentima te sa socijalnim partnerima i predstavnicima civilnog društva” ⁽²⁰⁾. Ovim se izvatkom želi naglasiti da se mora poboljšati način savjetovanja s europskim i nacionalnim dionicima tijekom faza osmišljavanja, provedbe i ocjenjivanja europskog semestra.

6.3. U analizi EAPN-a naglašava se nedostatak smislenog angažmana institucija EU-a i relevantnih (javnih i privatnih) dionika, kao što su socijalni partneri, nevladine organizacije i drugi, tijekom faza osmišljavanja i provođenja europskog semestra. Kako bi se civilno društvo učinkovito uključilo u sve faze procesa europskog semestra, Komisija bez odgode mora predložiti nove smjernice o sudjelovanju i nadzirati napredak u izvješćima o pojedinim zemljama i ostalim dokumentima vezanima uz nadzor.

6.4. Isto tako postoji potreba otvaranja dijaloga s osobama koje žive u siromaštvu kako bi se čuo i njihov glas i kako bi se djelovalo protiv masovnog otuđivanja, posebice mladih ljudi, od EU-a. Godišnji sastanci EAPN-a na kojima se okupljaju ljudi koji su siromaštvo iskusili iz prve ruke primjer su dobre prakse. EGSO poziva Komisiju da osigura daljnju financijsku potporu tih sastanaka i njihovo uključivanje u postupak savjetovanja o napretku koji je postignut u pogledu ispunjavanja cilja smanjivanja siromaštva u sklopu europskog semestra. Povrh toga, ti bi se sastanci trebali održavati na nacionalnoj razini.

⁽¹⁸⁾ Vidjeti <http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=62&langId=hr>.

⁽¹⁹⁾ Vidjeti <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=hr&catId=961> i SL C 248, 25.8.2011., str. 130.

⁽²⁰⁾ Vidjeti <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14338-2010-INIT/en/pdf>.

7. Posebne napomene – odgovornost za višerazinske najbolje prakse u suzbijanju siromaštva

7.1. EGSO se slaže s namjerom nizozemskog predsjedništva koja se odnosi na organiziranje stručnih revizija višerazinskih najboljih praksi za suzbijanje siromaštva, no naglašava da općine ne mogu biti jedina odgovorna tijela za osiguravanje takvih primjera. EGSO vjeruje da se regionalnim i lokalnim inicijativama ne zamjenjuju središnje odgovornosti i jamstva. Ako žele postići cilj smanjivanja siromaštva, vlade te javni i privatni dionici moraju sustavno surađivati i to na strukturirani način.

7.2. EGSO bi htio naglasiti da je, primjerice u Nizozemskoj, mnogo odgovornosti na području socijalnih pitanja prebačeno na općine. Koncentracija mnogobrojnih zadataka na općinskoj razini možda je troškovno učinkovita i omogućuje rješenja „po mjeri” koja zadovoljavaju potrebe korisnika, no kao što je navedeno u preporuci o pojedinoj zemlji za Nizozemsku, postoje opasnosti mogućeg smanjivanja financiranja koje treba izbjeći. Decentralizacija inicijativa nije uskladiva s rezovima u općinskim proračunima.

7.3. EGSO stoga vjeruje da, iako najbolje prakse na regionalnoj i lokalnoj razini svakako postoje, one ne mogu i ne smiju ostati usamljene. Potrebne su im nacionalne strategije kojima će ih se poduprijeti.

7.4. EGSO također vjeruje da se pri odabiru najboljih praksi koje treba promicati treba usredotočiti na pristupe utemeljene na dokazima (npr. postavljanjem pitanja kao što su: 1. Funkcionira li ova inicijativa u praksi? 2. Može li je se prenijeti i nekamo drugamo?) te na poticanje stvaranja veza između relevantnih dionika. Treba uspostaviti i odgovarajući okvir za razmjenu najboljih praksi.

7.5. Tim se praksama ističe kako je potrebno osmisliti učinkovite socijalne politike za suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti, reorganizirati socijalne službe i preispitati prakse djelatnika socijalnog rada kako bi ih se prilagodilo potrebama siromašnih osoba, poticati socijalne aktere na iskorištavanje njihova stručnog iskustva za oblikovanje socijalnih politika te, naposljetku, dodijeliti prava osobama koje siromašnima pomažu pri integraciji i društvenom napretku.

Bruxelles, 18. veljače 2016.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Georges DASSIS

PRILOG

Sljedeći predloženi amandman, koji je odbijen, dobio je barem četvrtinu glasova:

Amandman 15. (predložio Lech Pilański)

Točka 1.15.

Izmijeniti kako slijedi:

„snažno potiče Komisiju da u najavljeni Europski stup socijalnih prava uključi načela za učinkovitije i pouzdanije socijalne standarde i sustave te da suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti pretvori u glavne sastavnice tog stupa. Prilikom predlaganja mjera u okviru Europskog stupa socijalnih prava Europska komisija treba uzeti u obzir različite razine društveno-gospodarskog razvoja pojedinih država članica i obratiti pozornost na to kakve bi u tim zemljama mogle biti posljedice, posebice posljedice porasta društvenih standarda, na razine zaposlenosti i opasnost od siromaštva i socijalne isključenosti.”

Amandman je stavljen na glasovanje i odbačen s 59 glasova za, 131 protiv i 13 suzdržanih.

(Pripremni akti)

EUROPSKI GOSPODARSKI I SOCIJALNI ODBOR

514. PLENARNO ZASJEDANJE EGSO-A ODRŽANO 17. I 18. VELJAČE 2016.

Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o „Komunikaciji Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Akcijski plan o izgradnji unije tržišta kapitala”

(COM(2015) 468 završna verzija)

(2016/C 133/04)

Izvjestitelj: Daniel MAREELS

Dana 30. rujna 2015., sukladno članku 304. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, Europska komisija odlučila je savjetovati se s Europskim gospodarskim i socijalnim odborom o

„Komunikaciji Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Akcijski plan o izgradnji unije tržišta kapitala”

[COM(2015) 468 završna verzija].

Stručna skupina za ekonomsku i monetarnu uniju te ekonomsku i socijalnu koheziju, zadužena za pripremu rada Odbora o toj temi, Mišljenje je usvojila 26. siječnja 2016.

Europski gospodarski i socijalni odbor Mišljenje je usvojio na 514. plenarnom zasjedanju održanom 17. i 18. veljače 2016. (sjednica od 17. veljače 2016.), sa 179 glasova za, 1 protiv i 4 suzdržanih.

1. Zaključci i preporuke

1.1. Budući da je gospodarski oporavak u Europi još uvijek spor i krhak, a razina ulaganja još uvijek niska, potrebno je – i to treba biti prioritet – upotrijebiti sva sredstva kako bi se postiglo **zdrav i stabilan oporavak u ujednačenijem okruženju**. EGSO smatra da bi unija tržišta kapitala doprinijela tom cilju te stoga **pozdravlja „Akcijski plan o izgradnji unije tržišta kapitala”**.

1.2. Odbor **podržava ciljeve** Akcijskog plana. Riječ je o tome da se **kapital** u Europi **mobilizira i usmjeri na sva poduzeća, svu infrastrukturu** i sve dugoročno održive projekte koji imaju pozitivan učinak na zapošljavanje. **Ulagачima** bi trebalo pružiti **više mogućnosti** i veću zaštitu.

1.3. **Širenje i diversifikacija izvora financiranja** ključni su za veća ulaganja i rast, kao i za stvaranje radnih mjesta. To je potrebno provesti u okviru **jedinstvenog tržišta kapitala**. Odbor zastupa mišljenje da maksimalna harmonizacija i ujednačenost pravila trebaju biti na prvome mjestu. Stoga je nužno da sve države članice uvedu, primijene i nadziru različite mjere Akcijskog plana na isti način.

1.4. Odbor smatra da **uspjeh unije tržišta kapitala** ovisi o sposobnosti kombiniranja najvećih prednosti trenutnog stanja sa što većim rasponom novih mogućnosti. Prioriteti pritom trebaju biti jednostavan, prikladan i raznolik pristup financiranju, ravnomjernija raspodjela kapitala i niži troškovi kapitala. Potrebno je osigurati konkurentnost i privlačnost Europe na međunarodnoj sceni.

1.5. **Bankovno financiranje** će u budućnosti i dalje igrati značajnu ulogu u financiranju gospodarstva. Banke imaju važnu ulogu ne samo kao osiguravatelji kredita, već i kao posrednici na tržištu kapitala. Odbor smatra da bi trebalo detaljnije proučiti mogućnosti koje pružaju određena nova tržišta, posebice tržište nenaplativih kredita, s obzirom na to da bi ona mogla povećati količinu dostupnih sredstava, naročito malim i srednjim poduzećima.

1.6. **Financiranje malih i srednjih poduzeća za EGSO predstavlja važno pitanje**, posebice kad je riječ o malim poduzećima i mikropoduzećima koja čine srž europskog gospodarstva i od ključnog su značaja za zapošljavanje. Nadalje, Odbor izražava zabrinutost u pogledu relevantnosti i učinkovitosti unije tržišta kapitala za mala i srednja poduzeća.

1.6.1. Mikropoduzeća i mala poduzeća u pravilu nemaju mogućnosti za pristup tržištima kapitala. Tim je poduzećima potrebno **omogućiti da odaberu načine financiranja koji im najviše odgovaraju**. U tu svrhu treba osigurati uspostavu što je moguće šireg spektra mogućnosti ulaganja i financiranja, kao i što veću diversifikaciju financijskog ekosustava.

1.6.2. Treba također primijetiti da je tradicionalno bankovno financiranje, koje treba nastaviti podržavati, posebice u pogledu jamstava, obilježeno nacionalnim posebnostima. Unija tržišta kapitala ne smije dovesti u pitanja provjerene strukture. Financijska regulacija ubuduće treba u većoj mjeri uzeti u obzir provjerene nacionalne posebnosti kako se ne bi ugrozilo kreditiranje malih i srednjih poduzeća na regionalnoj razini.

1.6.3. Osim toga, potrebno je istražiti sva korisna alternativna rješenja te, kad god je to moguće, razviti nove pristupe, kao što je Junckerov plan. Pored toga, mogla bi se dodatno povećati uloga Europske investicijske banke na području instrumenata (sustava jamstava itd.) namijenjenih financiranju gospodarstva ⁽¹⁾. Prijedlozi za jednostavnu, transparentnu i standardiziranu (STS) sekuritizaciju ⁽²⁾ predstavljaju korak u dobrom smjeru.

1.6.4. Za **ostale MSP-ove** je važno, kao i za sva druga poduzeća, da pristup tržištu kapitala bude učinkovit. Krediti moraju biti povoljniji, a s njima povezani troškovi manji. Potrebno je riješiti trenutno vrlo raširen problem nedostatka informacija, a okvir u većoj mjeri **prilagoditi potrebama MSP-ova**. Pritom bi bilo dobro rukovoditi se „najboljim praksama“.

1.7. Odbor smatra da **gospodarska i financijska stabilnost EU-a** mora biti jedan od prioriteta unije tržišta kapitala. Proširenje i diversifikacija izvora financiranja u okviru jedinstvenog tržišta omogućit će zdravu raspodjelu rizika te bi europska gospodarstva trebala postati čvršća i otpornija.

1.8. Odbor smatra da odgovarajući **regulatorni i nadzorni okvir** treba omogućiti da tržišta kapitala u potpunosti razviju svoje prednosti, istodobno ograničavajući njihove slabosti, kao što je preuzimanje pretjeranog i nerazmjernog rizika. Novi sustav mora biti otporan na negativne učinke eventualne nove krize. Taj zahtjev također podrazumijeva više konvergencije i suradnje na polju mikrobonitetnog i makrobonitetnog nadzora kako na europskoj, tako i na nacionalnoj razini.

1.9. Taj bi se okvir trebao primjenjivati i na **bankarstvo u sjeni** te bi se rizik regulatorne arbitraže trebao ograničiti. Također je važno za sve aktere koji na tržištima provode slične financijske aktivnosti osigurati ravnopravne uvjete i opću primjenu načela „isti rizik, ista pravila“.

⁽¹⁾ U tom kontekstu vidjeti također rad EGSO-a u vezi s temom *EU industry and monetary policy – The role of the EIB* („Europska industrija i monetarna politika – Uloga EIB-a“) <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.events-and-activities-industry-monetary-policy-eib>.

⁽²⁾ Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju zajedničkih pravila o sekuritizaciji i stvaranju europskog okvira za jednostavnu, transparentnu i standardiziranu sekuritizaciju i izmjeni direktiva 2009/65/EZ, 2009/138/EZ, 2011/61/EU i uredaba (EZ) 1060/2009 i (EU) br. 648/2012 i Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EU) br. 575/2013 o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva (SL C 82, 3.3.2016., str. 1.).

1.10. Tržišta kapitala također otvaraju nove mogućnosti **ulagačima na tržištu kapitala**. Odbor to smatra pozitivnim pod uvjetom da se osigura bolji i prikladniji zaštitni okvir. Stoga bi trebalo dodatno pojednostaviti financijske instrumente i informacije te povećati njihovu transparentnost i usporedivost, a od takvog poboljšanja mogu imati koristi i poduzeća koja su u potrazi za financiranjem. Također bi trebalo uložiti više napora u financijsko obrazovanje.

1.11. Što se tiče **provedbe Akcijskog plana**, Odbor se slaže s usvojenim pristupom koji se odvija postupno, od baze prema vrhu, ali istodobno smatra da bez odlaganja treba poduzeti daljnje korake, oslanjajući se na zamah i podršku koji su nastali nakon Zelene knjige. EGSO ističe da je stvaranje unije tržišta kapitala veliki projekt čiji će uspjeh u potpunosti ovisiti o detaljima i jamstvima. Povrh toga, olakšavanje pristupa kreditima nipošto ne predstavlja problem u svim državama članicama, a olakšicama na razini ponude neće se moći riješiti problem na razini potražnje. Stoga na uniju tržišta kapitala ne smijemo gledati kao na sredstvo za rješavanje svih problema u EU-u.

1.12. Sada je potrebno zadržati čvrstu usredotočenost na ciljeve i redovno bilježiti napredak. Odbor je **zabrinut jer smatra da će biti potrebno dosta vremena kako bi se došlo do konačnog rezultata**, ne samo zato što se plan sastoji od velikog broja sastavnih dijelova, već i zbog toga što velike razlike među državama članicama ne mogu odmah nestati. Podržava **redovito ocjenjivanje tijekom provedbe** te će mu rado i sam doprinijeti.

2. Kontekst

2.1. Kako bi ostvarila svoje glavne prioritete – rast, radna mjesta i ulaganja – Junckerova Komisija je po stupanju na dužnost razradila „Plan ulaganja za Europu”. Taj plan ima tri stupa, od kojih je jedan posvećen „stvaranju okruženja pogodnog za ulaganja” ⁽³⁾. Postupna uspostava unije tržišta kapitala je, pored jedinstvenog digitalnog tržišta i energetske unije, jedan od najvažnijih ciljeva trećeg stupa.

2.1.1. Komisija je krajem rujna 2015. objavila „Akcijski plan o izgradnji unije tržišta kapitala” ⁽⁴⁾, nakon savjetovanja koje je o toj temi provedeno na temelju zelene knjige i u kojem su sudjelovali brojni dionici, uključujući i EGSO ⁽⁵⁾. U Akcijskom se planu postavljaju temelji za uspostavu integrirane unije tržišta kapitala koja će 2019. godine nesmetano funkcionirati i obuhvaćati sve države članice.

2.1.2. Ovi sastavni dijelovi plana, kojih je 33 i koji će se pravovremeno objaviti, prvenstveno se odnose na sljedeća područja i pitanja ⁽⁶⁾:

- financiranje inovacija, novoosnovanih poduzeća i poduzeća koja nisu uvrštena na burzu,
- jednostavniji ulazak trgovačkih društava na javna tržišta i prikupljanje kapitala na njima,
- dugoročna, infrastrukturna i održiva ulaganja,
- poticanje ulaganja malih i institucionalnih ulagača,
- iskorištavanje kapaciteta banaka radi potpore cjelokupnom gospodarstvu,
- olakšavanje prekograničnog ulaganja.

2.1.3. Prema Akcijskom planu svaki od njegovih sastavnih dijelova sam po sebi doprinosi realizaciji postavljenih ciljeva, ali je značajan i njihov kumulativni utjecaj.

⁽³⁾ Vidjeti internetsku stranicu Europske komisije http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-investment/plan/index_en.htm.

⁽⁴⁾ „Akcijski plan o izgradnji unije tržišta kapitala” – Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija (COM(2015) 468 završna verzija). Vidjeti <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1447000363413&uri=CELEX:52015DC0468>.

⁽⁵⁾ Vidjeti EGSO-ovo Mišljenje o Zelenoj knjizi o stvaranju unije tržišta kapitala (SL C 383 od 17.11.2015., str. 64.).

⁽⁶⁾ Za detaljnije informacije vidjeti Prilog 1. Akcijskog plana o izgradnji unije tržišta kapitala.

2.2. Unija tržišta kapitala zamišljena je tako da ostvaruje više ciljeva, uključujući jačanje veze između štednje i rasta.

2.2.1. Unija tržišta kapitala treba mogućnosti financiranja u Europi proširiti s banaka i na druge izvore financiranja, tako što će dodijeliti veću ulogu financijskim tržištima. To bi značilo diversificirati izvore financiranja gospodarstva istovremenim korištenjem nebankarskih izvora financiranja. Unijom tržišta kapitala trebala bi se pospješiti mobilizacija kapitala u Europi i njegovo usmjeravanje prema svim poduzećima, infrastrukturi i održivim dugoročnim projektima.

2.2.2. Cilj je unije tržišta kapitala produbiti jedinstveno tržište financijskih usluga. Izgradnja unije tržišta kapitala dovest će do veće i jače financijske integracije i jače konkurencije. Tržišta kapitala imat će koristi od prednosti koje pruža veliko jedinstveno tržište i istodobno će postati likvidnija i konkurentnija.

2.2.2.1. Ta unija treba doprinijeti rastu i financijskoj stabilnosti. Olakšavanjem pristupa financiranju za poduzeća ta će unija podržati rast i stvaranje novih radnih mjesta. Diversifikacija rizika učinit će cijeli sustav stabilnijim.

2.2.3. Građani i potrošači također će od toga imati znatne koristi, između ostalog, putem novih mogućnosti ulaganja i investiranja.

3. Primjedbe i napomene

3.1. Pokretanje Akcijskog plana treba pozdraviti. Ne samo da je pozitivno to što je Akcijski plan predstavljen tek nešto više od šest mjeseci nakon izdavanja Zelene knjige, nego je još i pozitivnije to što se sve poduzima da se, kao prioritet, gospodarstvo potakne širenjem i poboljšavanjem mogućnosti njegova financiranja i tako pruži novi poticaj rastu i stvaranju dostojnih radnih mjesta.

3.2. Odbor se slaže s ciljevima Akcijskog plana i područjima koja se navode kao prioritetna:

- ponuditi veći izbor izvora financiranja europskim poduzećima, a prije svega MSP-ovima. Unija tržišta kapitala trebala bi proširiti spektar financijskih opcija za poduzeća. Ove mogućnosti moraju postojati svugdje i biti dostupne poduzetnicima u svim fazama financiranja razvoja njihovog poduzeća,
- uspostaviti odgovarajuće regulatorno okruženje za dugoročne i trajne investicije i za financiranje europske infrastrukture,
- povećati ulaganja i proširiti mogućnosti izbora za male i institucionalne ulagače u odgovarajućem okviru koji štiti ulagače,
- povećati kreditni potencijal banaka, posebice oživljavanjem operacija i tržišta sekuritizacije, koji bi trebali omogućiti povećanje financiranja dostupnog MSP-ovima,
- napraviti sveobuhvatnu procjenu kumulativnog utjecaja i koherentnosti financijskog zakonodavstva usvojenog u odgovor na financijsku krizu u svjetlu financiranja realnog gospodarstva,
- za svih 28 država članica ukloniti prekogranične prepreke i razviti tržišta kapitala, prije svega uklanjanjem velikog broja poreznih i drugih prepreka.

Nije samo važno da se veliki broj koraka poduzetih za izgradnju unije tržišta kapitala svede pod jedinstveni plan, već je jednako ključno da postoji jasna volja za raspravu i spremnost za uklanjanje prepreka koje priječe daljnji razvoj europskoga financijskog sustava.

3.3. Diversifikacija financijskih izvora ne smije ići na štetu bankarskom sustavu. Bankovno i tržišno financiranje trebaju ići ruku pod ruku te ih treba smatrati komplementarnima. Banke, između ostaloga, imaju ulogu posrednika na tržištu kapitala.

3.3.1. Jačanje sposobnosti banaka da kreditiraju gospodarstvo jedno je od prioriteta područja Akcijskog plana. Nenaplativi krediti ⁽⁷⁾ i dalje su izvor zabrinutosti u EU-u i onemogućuju mobilizaciju kapitala koji bi se, kad ne bi bio blokiran, mogao upotrijebiti za dodjelu većeg broja kredita. Odbor smatra da bi Komisija trebala poduzeti mjere kako bi oslobodila potencijal bilanci banaka, poticanjem sekuritizacije nenaplativih kredita i stvaranjem tržišta za „imovinu umanjene vrijednosti“. Kad bi se uspostavila ili – u slučaju da već postoje – obnovila duboka i transparentna tržišta za „kreditne dugove poduzeća u teškoćama“, banke bi ponovno bile u mogućnosti davati kredite.

3.4. Razvijena, likvidna i učinkovita tržišta kapitala mogu donijeti velike koristi svim operaterima i sudionicima na takvim tržištima.

3.4.1. Dakle, za poduzeća u potrazi za financiranjem, tržišta kapitala mogu poboljšati pristup fondovima i dovesti do boljih uvjeta i time nižih troškova kapitala zbog veće konkurencije između ulagača. Financiranje je također bolje osigurano tijekom teških razdoblja, s obzirom na to da se tržišta kapitala mogu bolje nositi s neizvjesnim okruženjima i rizičnim projektima.

3.4.2. Tržišta državnih obveznica su iznimno važna u pogledu procjene različitih rizika. Stoga je integracija takvih tržišta nužna za ostvarenje unije tržišta kapitala. Integracija također podržava konvergenciju u troškovima kapitala privatnih izdavatelja. Odgovarajuće mjere u ovom području su stoga dobrodošle.

3.4.3. Realizacija unije tržišta kapitala bit će uspješna samo ako su njezini sastavni dijelovi dovoljno čvrsti i pouzdani. To znači da treba uzeti u obzir specifičnosti postojećeg financijskog okruženja, istodobno stvarajući dovoljan broj novih prilika i mogućnosti za financiranje. Rezultat također mora jamčiti konkurentnost i atraktivnost Europe na međunarodnoj razini.

3.4.4. Mala i srednja poduzeća predstavljaju posebno velik izazov. Postavlja se pitanje kako da novac stigne do njih. Bit će teško MSP-ovima omogućiti da pristupe tržištima kapitala te mogućnostima i instrumentima financiranja, kao i da te mogućnosti i instrumente na dobar način iskoriste. Ta su poduzeća često suočena s nedostatkom informacija što im dodatno otežava položaj ⁽⁸⁾. Stoga će novi okvir trebati ocijeniti u smislu mogućnosti koje on nudi MSP-ovima.

3.4.5. Poduzeća i MSP-ovi – i posebno mikropoduzeća – koji nemaju pristup tržištima kapitala moraju u svakoj fazi razvoja imati mogućnost odabrati način financiranja koji je za njih najprikladniji. Stoga je za mala poduzeća i mikropoduzeća potrebno postići najširu moguću diversifikaciju financijskog ekosustava kako bi na raspolaganju imala što širi raspon struktura i mogućnosti financiranja, uključujući zakup. Potrebno je razmotriti sve opcije. Rješenja ne treba tražiti samo u bankovnom i tržišnom financiranju, već i izvan njega. U tom smislu Junckerov plan predstavlja dobar početak. Pored toga, Europska investicijska banka bi na tom polju trebala imati aktivniju ulogu (izravno ili neizravno, npr. jamstvom).

3.4.6. Ulagačima će se otvoriti dodatne mogućnosti za ulaganja. Šira ponuda financijskih proizvoda omogućit će im da bolje prate svoje investicijske ciljeve, da vode računa o diversifikaciji rizika i njegovom upravljanju i poboljšaju svoj odnos rizika i dobiti.

3.4.7. Ulagači imaju pravo na odgovarajuću zaštitu. Stoga je prijeko potreban odgovarajući okvir za zaštitu, a treba poduzeti i veliki broj drugih inicijativa, na primjer na području financijske edukacije te pružanja veće količine kvalitetnijih informacija. Za početak, trebalo bi raditi na pojednostavljenju, povećanju transparentnosti i poboljšanju usporedivosti financijskih instrumenata na tržištu, što također može imati prednosti za sve one koji su u potrazi za financijskim sredstvima.

⁽⁷⁾ Eng. *non-performing loans* – NPLs.

⁽⁸⁾ Vidjeti EGSO-ovo informativno izvješće o temi „Pristup financiranju za MSP-ove i srednje kapitalizirana poduzeća za razdoblje 2014. – 2020.: prilike i izazovi“, EESC-2014-06006-00-01-RI-TRA, 1. srpnja 2015.

3.5. Kako bi se zaista došlo do jedinstvenog tržišta potrebno je ne samo ukloniti postojeće prekogranične prepreke i fragmentaciju, već spriječiti i nove. Odbor maksimalnu harmonizaciju i ujednačenost pravila smatra prioritetima zbog kojih se velika pažnja mora posvetiti i izboru korištenih sredstava. Stoga je nužno da sve države članice uvedu, primijene i nadziru različite mjere Akcijskog plana na isti način.

3.6. Unija tržišta kapitala mora europsko gospodarstvo učiniti jačim i otpornijim. U pitanju je ekonomska i financijska stabilnost EU-a. Zbog toga je nužan odgovarajući regulatorni okvir. Pri tome se jake strane unije tržišta kapitala, kao što su kvalitetna podjela i diversifikacija rizika, moraju razvijati na odgovarajući način, a slabe se strane moraju čvrsto držati pod kontrolom. Cjelokupan financijski sustav mora biti otporniji na eventualno izbijanje nove krize. Ako dođe do takvog razvoja događaja, posljedice takve krize potrebno je brže i na precizniji način ublažiti.

3.7. Kako zbog potencijalnih rizika, tako i zbog ekonomske i financijske stabilnosti, potrebno je osigurati adekvatan nacionalni i europski mikrobonitetni i makrobonitetni nadzor u relevantnim segmentima tržišta kapitala. Novi kanali financiranja trebaju se temeljiti na načelu „isti rizik, ista pravila”.

3.8. Treba rješavati i pitanje bankarstva u sjeni. Odbor je već ranije napomenuo da bi i njega trebalo obuhvatiti regulatornim okvirom⁽⁹⁾ i napomenuo da treba izbjeći rizik regulatorne arbitraže⁽¹⁰⁾. Odbor zapravo smatra da bankarstvo u sjeni ne bi trebalo postojati. Drugim riječima, bankarstvo u sjeni bi trebalo zadovoljavati iste propise i bonitetne zahtjeve kao ostale financijske ustanove⁽¹¹⁾. Odbor istodobno smatra da bankarstvo u sjeni predstavlja dodatni alternativni način financiranja koji bi se mogao pokazati korisnim za realno gospodarstvo⁽¹²⁾.

3.9. U pogledu realizacije Akcijskog plana, treba podržati usvojeni postupni pristup od baze prema vrhu s obzirom na to da on omogućuje oslanjanje na doprinos tržišnih sudionika, određivanje prioriteta i rad s kombinacijom kratkoročnih i dugoročnih inicijativa i mjera.

3.10. Sada je važno iskoristiti zamah i široku podršku koju je unija tržišta kapitala dobila prilikom javnog savjetovanja o Zelenoj knjizi te brzo doći do konkretnih rezultata.

3.11. U sljedećem će razdoblju biti važno nastaviti voditi računa o utvrđenim ciljevima i redovno bilježiti napredak. Važno je da se postignu konkretni i pozitivni rezultati u svim područjima na koje se Akcijski plan odnosi. U tom kontekstu EGSO pozdravlja namjeru Komisije da redovno izvještava o napretku Akcijskog plana te da ga se 2017. godine ocijeni u cjelini, pri čemu je moguće da će biti potrebne dodatne mjere i prilagodbe u rasporedu.

3.12. Postavlja se pitanje je li postavljeni rok za realizaciju unije tržišta kapitala do 2019. zaista realan i ostvariv. Potrebno je učiniti još mnogo toga te je opravdan strah da se postojeće razlike između članica ne mogu tek tako lako ukinuti i ukloniti. Različiti dijelovi Akcijskog plana mogu samo pružiti dobar temelj, no samo tržište je ono što će odrediti uspjeh ili neuspjeh unije tržišta kapitala.

Bruxelles, 17. veljače 2016.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Georges DASSIS

⁽⁹⁾ Vidjeti EGSO-ovo mišljenje „Poslije krize: novi financijski sustav za unutarnje tržište” (SL C 48, 15.2.2011., str. 38.), točka 2.7.2.1.

⁽¹⁰⁾ Vidjeti EGSO-ovo mišljenje „Zelena knjiga o bankarstvu u sjeni” (SL C 11, 15.1.2013., str. 39.), točka 1.4.

⁽¹¹⁾ Vidjeti EGSO-ovo mišljenje „Zelena knjiga o bankarstvu u sjeni” (SL C 11, 15.1.2013., str. 39.), točka 1.5.

⁽¹²⁾ Vidjeti mišljenje EGSO-a „Usporedni bankarski sustav – Rješavanje novih izvora rizika u financijskom sektoru”, (SL C 170, 5.6.2014., str. 55.), točka 1.10.

Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o „Prijedlogu direktive Vijeća o izmjeni Direktive 2006/112/EZ o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost, u vezi s trajanjem obveze poštivanja najniže standardne stope”

(COM(2015) 646 završna verzija – 2015/0296 (CNS))

(2016/C 133/05)

Glavni izvjestitelj: Daniel MAREELS

Dana 14. siječnja 2016., sukladno članku 113. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, Vijeće je odlučilo savjetovati se s Europskim gospodarskim i socijalnim odborom o

„Prijedlogu direktive Vijeća o izmjeni Direktive 2006/112/EZ o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost, u vezi s trajanjem obveze poštivanja najniže standardne stope”

(COM(2015) 646 završna verzija – 2015/0296 (CNS)).

Dana 19. siječnja 2016. Predsjedništvo Odbora zadužilo je Stručnu skupinu za ekonomsku i monetarnu uniju te ekonomsku i socijalnu koheziju da obavi pripreme radove u vezi s tom temom.

S obzirom na hitnu prirodu posla, Europski gospodarski i socijalni odbor imenovao je g. Daniela MAREELSA glavnim izvjestiteljem na 514. plenarnom zasjedanju održanom 17. i 18. veljače 2016. (sjednica od 17. veljače 2016.) i usvojio sljedeće Mišljenje sa 175 glasova za, 3 protiv i 4 suzdržana.

1. Zaključci i preporuke

1.1. Odbor podržava predloženu direktivu kojom se produžuje razdoblje primjene najniže standardne stope PDV-a. Najniža standardna stopa ostat će na istoj razini kao i dosad, odnosno na 15 %, te će se njezina primjena produžiti za dvije godine od 2016. godine.

1.2. Prijelazni sustavi za PDV već su dugo vremena na snazi. Zaista je uputno odrediti najnižu stopu ove vrste u interesu ispravnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta: da nema propisane najniže stope, postojao bi rizik poremećaja na tržištu, narušavanja tržišnog natjecanja i povećanog tržišnog natjecanja među državama članicama.

1.3. Povrh toga, uvođenje najniže stope na jasno određeno razdoblje također pomaže u osiguravanju jasnoće i pravne sigurnosti, što koristi svim dionicima.

1.4. Kad je taj sustav produžen peti put (2010. godine), Odbor regija je izrazio nadu da će to biti posljednje produženje. Novo produženje na kraće razdoblje može se smatrati korakom u pravom smjeru, no Odbor i dalje smatra da je potrebno uložiti veće napore kako bi se prijevo kraju postojeći prijelazni sustav koji je na snazi već više od 20 godina te kako bi se krenulo prema konačnom sustavu PDV-a primjerenom unutarnjem tržištu EU-a.

1.5. Općenito gledajući, EGSO potvrđuje potrebu za jednostavnim, usklađenim, neizravnim sustavom oporezivanja kojim bi se smanjilo administrativno opterećenje i ostvarila jasna korist za poduzeća i pojedince, pri čemu bi bilo zajamčeno pošteno oporezivanje i siguran prihod javnim financijama, rizik porezne prijevare bio bi smanjen, a doprinijelo bi se daljnjem razvoju i dovršenju unutarnjeg tržišta.

1.6. EGSO pozdravlja odluku Komisije da u ožujku 2016. objavi akcijski plan o budućnosti PDV-a. Odbor smatra da je važno na sve moguće načine dati potporu prijeko potrebnom daljnjem gospodarskom oporavku i rastu, a prilagođeni sustav PDV-a predstavlja dio te potpore.

2. Osnovne informacije

2.1. Još u ranim 1990-im u cilju uspostavljanja unutarnjeg tržišta pokušalo se utvrditi konačan sustav PDV-a, no zbog nesuglasica među državama članicama postignut je dogovor samo oko prijelaznog sustava.

2.2. S tim u vezi usvojena je Direktiva 92/77/EEZ u pogledu stopa PDV-a. Tom je Direktivom uveden sustav najnižih stopa prema kojem od 1. siječnja 1993. do 31. prosinca 1996. ni u jednoj državi članici standardna stopa nije smjela biti niža od 15 %. Ta je odredba otad produžena pet puta i primjenjivala se je do 31. prosinca 2015.

2.3. Ovim prijedlogom, za koji je očito da je predstavljen prilično kasno, produžuje se primjena najniže stope od 15 %, ali ovoga puta samo za dvije godine. To je zbog toga što će Komisija u proljeće 2016. objaviti akcijski plan u cilju prelaska na jednostavniji, učinkovitiji sustav poreza na dodanu vrijednost koji će biti otporniji na prijevare i prilagođen jedinstvenom tržištu. Tijekom tog razdoblja mogu se održati podrobnije rasprave o stopama PDV-a.

Bruxelles, 17. veljače 2016.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Georges DASSIS

Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o Komunikaciji Komisije – Ususret integriranom planu za stratešku energetska tehnologiju (SET): ubrzavanje preobrazbe europskog energetskeg sustava

(C(2015) 6317 završna verzija)

(2016/C 133/06)

Izjavitelj: Mihai MANOLIU

Dana 15. srpnja 2015., sukladno članku 304. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, Europska komisija odlučila je savjetovati se s Europskim gospodarskim i socijalnim odborom o

Komunikaciji Komisije – Ususret integriranom planu za stratešku energetska tehnologiju (SET): ubrzavanje preobrazbe europskog energetskeg sustava

(C(2015) 6317 završna verzija).

Stručna skupina za promet, energiju, infrastrukturu i informacijsko društvo, zadužena za pripremu rada Odbora o toj temi, Mišljenje je usvojila 2. veljače 2016.

Europski gospodarski i socijalni odbor Mišljenje je usvojio na 514. plenarnom zasjedanju održanom 17. i 18. veljače 2016. (sjednica od 17. veljače), sa 172 glasova za, 6 protiv i 9 suzdržanih.

1. Zaključci i preporuke

1.1. EGSO ponovno ističe svoju čvrstu predanost energetskej uniji (koja uključuje klauzulu solidarnosti, protok energije kao tzv. petu slobodu, energetska učinkovitost, prijelaz na održivo društvo sa što je manje moguće udjela ugljika) i europskom dijalogu o energiji, podupirući što je moguće učinkovitiju primjenu Strateškog plana za energetska tehnologiju (SET).

1.2. Taj je cilj moguće postići dosljednim zajedničkim pristupom koji podrazumijeva suradnju među dionicima u okviru energetske politike i koordinaciju istraživačkih i inovacijskih programa u području energije, pri čemu se podupire najbrže moguće tržišno uvođenje tehnologija održive energije koje nisu štetne za okoliš.

1.3. Prema stajalištu EGSO-a najvažniji zadatak predstavlja tehnički i znanstveni razvoj tehnologija i inovacija te promicanje čimbenika koji potiču nove ideje i koncepte, poput onih koji su sadržani u **Europskom strateškom planu za energetska tehnologiju (SET), koji je nužan za ubrzanje preobrazbe europskog energetskeg sustava.**

1.4. Te je ideje potrebno popratiti mandatom o kojemu se raspravljalo zajedno sa zainteresiranim dionicima, dogovorima za sudjelovanje u integriranom planu koji je popraćen akcijskim planom za promicanje investicija, koristeći na prikladan način resurse EU-a kao i nacionalne, regionalne i privatne resurse uz posredovanje Europskog saveza za istraživanje energije (EERA) i europskih inicijativa za industriju (EII) kako bi se pridonijelo postizanju ciljeva.

1.5. Prema stajalištu EGSO-a ubrzavanje preobrazbe europskog energetskeg sustava bit će ključan izazov za Europu u narednim godinama, osobito u pogledu borbe protiv klimatskih promjena, jačanja europske konkurentnosti i gospodarske privlačnosti te osiguravanja sigurnosti opskrbe za potrošače po prihvatljivoj, transparentno utvrđenoj cijeni.

1.6. EGSO smatra da se energetska politika mora temeljiti na razvoju sektora, utvrđenih kroz dijalog i suradnju, koji su ključni za istraživanje i inovacije kao i za osposobljavanje osoblja u korištenju novih tehnologija.

1.7. EGSO vjeruje da je potreban dosljedan i globalan pristup pitanju energije, koji bi uključivao suradnju između država te učinkovito unutarnje energetske tržište, kako bi se odgovorilo na očekivanja Europljana. Potrebna su ogromna ulaganja u tehnološkom istraživanju i infrastrukturi; ulagateljima je potreban stabilan, ispravan politički okvir koji je oblikovan preciznim analizama razvojnih prioriteta, provedivim i dostupnim mogućnostima financiranja, europskom industrijskom konkurentnosti te željama javnosti.

1.8. Plan SET mora biti specifičan i ukorijenjen u stvarnu situaciju Europe. Ako nove tehnologije uzrokuju povećanje cijena povezanih s energijom za krajnjeg korisnika, ako političke odluke dovode do povećanja cijena energije, EGSO smatra da građani imaju pravo očekivati da se pokuša riješiti taj problem. Trebalo bi postojati stabilno, praktično sudjelovanje potrošača; mjerama socijalne politike, obrazovanjem i osposobljavanjem trebalo bi se boriti protiv energetske siromaštva.

1.9. Europsko iskustvo pokazalo je da uvođenje tehnologija za proizvodnju energije koje ispunjavaju uvjete niske razine emisije ugljika ne uzimajući u obzir ni troškove ni razvijenost tih tehnologija ne dovodi do uvjerljivih rezultata, već, naprotiv, pridonosi prijetnji propadanja unutarnjeg energetskeg tržišta.

1.10. EGSO smatra da tehnologije obnovljive električne energije posjeduju značajan potencijal te mogu dati rješenja koja bi trebalo poduprijeti demonstracijskim projektima i širenjem priča o uspjehu. Također bi trebalo uzeti u obzir ostale tehnologije s niskim udjelom ugljika: tehnologije čistog ugljena, pohranu energije (uključujući struje), odgovor na potražnju, upotreba ugljika i vodika, kogeneracije, hlađenje gradova te nuklearna fisija i fuzija.

1.11. EGSO ponavlja svoj poziv na javni dijalog o energiji (Europski dijalog o energiji) diljem Europe kako bi se javnosti i civilnom društvu kao cjelini dopustilo preuzimanje odgovornosti za energetske tranzicije, troškove različitih tehnologija te troškove nastale kao posljedica političkih opcija koje su odabrane na temelju istraživanja. Dijalog se mora odvijati na svim razinama upravljanja. Tijekom posljednjih deset godina na europskoj se razini naglasak sve više stavlja na europske ciljeve smanjenja emisija stakleničkih plinova, dok je provedba politike u tom području u nadležnosti država članica. Zbog toga su različite nacionalne politike nedosljedne.

1.12. EGSO smatra da je neophodno težiti integraciji unutarnjeg tržišta razvijanjem europskog pristupa opskrbe energijom, u cilju uspostave stvarne solidarnosti. Međukorak na tom putu jest uključivanje regionalne razine koja je potrebna za jačanje suradnje u tom području te treba biti fleksibilna i sposobna promicati inovativna rješenja radi optimizacije proizvodnje energije iz obnovljivih izvora uz usklađivanje u stvarnom vremenu.

1.13. EGSO smatra da je potrebno poduzeti mjere kako bi se različiti načini proizvodnje energije integrirali u energetska tržišta, među kojima i one koji su uspostavljeni na temelju tehnološkog istraživanja, uključujući priključivanje na mrežu, uravnoteženje i opteretivost mreža.

1.14. EGSO zagovara ubrzanje ulaganja i istraživanja i ulaganja u područje pohrane. Osim toga, poziva na bolje europske sinergije u tome području kako bi se smanjili troškovi tranzicije, osigurala sigurnost dostave (europska mrežna interkonekcija) te kako bi se europsko gospodarstvo učinilo konkurentnijim.

1.15. U tom smislu, EGSO naglašava važnost plina u kombinaciji izvora energije i njegov značaj u smislu energetske sigurnosti za Europljane. EGSO poziva na poticanje pohrane kako bi države članice imale zajedničke pričuve. Također bi trebalo pokrenuti pitanje širokog potencijala za poboljšanje energetske učinkovitosti u zgradama i prometu.

1.16. ESGO smatra da konsolidiranje istraživanja i financiranje inovacije mogu dovesti do gospodarskog rasta i otvaranja novih radnih mjesta u EU-u. Novi sustav upravljanja energijom (na temelju nacionalnih planova) mogao bi osigurati dosljednost na energetskom tržištu, s time da je europski dijalog kao apsolutni preduvjet.

1.17. ESGO smatra da će dodana vrijednost plana SET proizaći iz boljeg usklađivanja i novog sustava upravljanja europskim energetskim sustavom, pri čemu se podrazumijeva da treba izbjeći prijašnja preklapanja i temeljiti se na stvarnim i transparentnim podacima. To će pridonijeti jačanju europskih temelja kao što su metoda Zajednice, europska demokracija u akciji, tržišno natjecanje, suradnja i solidarnost te uloga Europe u globalnom upravljanju.

1.18. ESGO naglašava posljedice plana SET u smislu njegovog utjecanja na javnost, osobito u pogledu poslova i potrebnih vještina. U tom pogledu treba uzeti u obzir pitanje autorskih prava.

2. Kontekst mišljenja

2.1. Energetski resursi i infrastruktura razlikuju se diljem država članica EU-a; međutim, zajedničkim im je cilj dekarbonizacija energetskog sektora. Rasprave u kontekstu energetske tranzicije morat će se usmjeriti na sljedeća pitanja: novi akteri i novi poslovni modeli u sektoru nafte, plina i električne energije; dinamika političkog okruženja i posljedice u sektoru ulaganja; regulacija energetskih tržišta; učinak tehnoloških inovacija na energetske sustave; razgradnja nekadašnjih tradicionalnih skladišta energije; problemi koje uzrokuje novi model upravljanja energetskim sektorom i perspektive koje taj model nudi.

2.2. To je stvar koja zahtijeva hitno rješavanje. EU prolazi kroz ogromne preobrazbe u području energije; europsko gospodarstvo i ranjivi potrošači suočavaju se s rastućim rizikom od nepouzdana opskrbe i visokih cijena energije.

2.3. ESGO namjerava podržati zajedničku europsku energetske politiku koja je u stanju omogućiti sigurnost opskrbe, koja je tehnološki predvodnik u integraciji tržišta obnovljivih izvora energije i koja može jamčiti energetske učinkovitost, smanjenje potrošnje, razvoj infrastrukture, ispravno pretvaranje troškova u krajnje cijene za potrošače te konačno, što je još važnije, ograničiti ukupne troškove kombinacije izvora energije te izdvojiti financijska sredstva za pokriće tih troškova.

2.4. ESGO u tom pogledu predlaže izdvajanje financijskih sredstava iz EIB-a, programa TEN-E, Europskog plana gospodarskog oporavka, Europskog fonda za energetiku, klimatske promjene i infrastrukturu 2020. (Marguerite) te instrumenata pretprijetne pomoći, Europskog instrumenta za susjedstvo i partnerstvo i Okvirnog programa za istraživanje i tehnološki razvoj.

2.5. Plan SET predstavlja ključan i ambiciozan alat za postizanje energetske sigurnosti. Široka javna rasprava može pomoći u ostvarenju ovoga cilja, a ESGO može djelovati kao katalizator. Odbor smatra da je sudjelovanje građana u rješavanju problema u vezi s energetskom tranzicijom ključno (u vezi s time vidjeti prijedlog ESGO-a o izradi europske knjige o uštedi energije) i da se konkretno može odvijati u okviru foruma (organiziranog) europskog civilnog društva, zaduženog za promicanje europskog energetskog dijaloga.

2.6. ESGO smatra da bi u pitanjima koja se odnose energetske tranzicije pozornost trebalo posvetiti vrednovanju konkurentnosti te implikacijama za zapošljavanje i socijalnu sigurnost. Regionalna tržišta mogu razbiti nepovjerenje – bez povjerenja i edukacije neće biti moguće provesti konkretne energetske politike.

2.7. EGSO financiranje plana SET iz Komisijinog proračuna za istraživanje i razvoj i iz proračuna država članica smatra nedovoljnim. Stoga je važno iskoristiti strukturne fondove EU-a, Europski investicijski fond i prihode trgovanja emisijama EU-a. Potrebno je kanalizirati investicijski potencijal tržišnog gospodarstva pomoću inovativnih programa i poticaja. Uspjeh se može osigurati samo ispitivanjem i primjenom širokog raspona inovativnih gospodarskih i financijskih mogućnosti i ideja.

3. Opće napomene

3.1. EGSO smatra da energetska unija znači sigurniju, održiviju i prihvatljivu energiju za krajnjeg korisnika. Ona će omogućiti slobodan tijek energije diljem granica i sigurnu dostavu svakoj zemlji EU-a i svakom europskom građaninu.

3.2. Kako bi se ambiciozni ciljevi plana SET ostvarili, EGSO smatra da EU treba uvesti novine u način proizvodnje i prijenosa energije te u način osiguravanja i isporuke energije potrošačima. Potrošači će biti smješteni u središte te će ih se pomoću značajnog tehničkog znanja podržati na vrlo konkurentnom tržištu.

3.3. EGSO smatra da će nove tehnologije i inovacije imati ključnu ulogu u transformaciji energetskeg sustava EU-a i preobrazbi energetskeg vrijednosnog lanca kako bi postao fleksibilniji, s potrošačima kao aktivnim sudionicima (eng. *prosumer*), uključujući i male proizvođače, i s novim mrežama proizvođača energije, operatora i regulatora koji su sposobni međusobno djelovati na složenom tržištu. Mali proizvođači mogu imati ulogu u razvoju i uvođenju novih energetskeg tehnologija.

3.4. Potrebno je prenijeti nove ideje i nove tehnologije između sektora da bi se dotakla kritična masa koja je potrebna za sudjelovanje u zajedničkim pristupima istraživanja i razvoja premošćivanjem procesa i granica sektora.

3.5. EGSO smatra da će se novi poslovni modeli, programi koji jamče pravednu naplatu usluga i adekvatno funkcioniranje energetskeg sustava, temeljiti na općem tehnološkom napretku u državama članicama. Razmjena informacija na transparentan, siguran način koji je prilagođen korisniku, dovest će do boljeg razumijevanja ponašanja potrošača.

3.6. EGSO smatra da gospodarska stabilnost ovisi o otpornosti energetskeg sustava opisanih u planu SET koji će se morati pripremiti na promjene širokog opsega utvrđene u planu SET. Razvojem pametnijih, integriranijih energetskeg mreža EU-a poduprijet će se sigurnost opskrbe i visoku kvalitetu usluga za potrošače u državama članicama.

3.7. EGSO smatra da bi optimizacija vrijednosnog lanca trebala dovesti do stvaranja novih poslovnih modela (ponovna uporaba, recikliranje, prerada). Postoji potreba za podupiranjem uvođenja tržišta učinkovitih praksi i rješenja istraživanja i razvoja u području tehnologija očuvanja energije kako bi se poboljšao integracijski proces za globalnu učinkovitost sustava.

4. Posebne napomene

4.1. EGSO podržava ciljeve plana. Slaže se s pristupom Komisije da se plan SET prilagodi novim izazovima tako da ga se više usmjeri na ciljeve, da se usvoji integriraniji pristup i da se obnovi način upravljanja. Promjene koje su predložene kako bi se ostvarili ti ciljevi moraju biti dobro promišljene i izvedive.

4.2. ESGO ističe da je potrebno učvrstiti plan SET kako bi se bolje konsolidirali novi izazovi istraživanja i razvoja za novim kapacitetima i novim izvorima diljem EU-a. ESGO se slaže sa zaključkom da je za povećanje učinkovitosti i utjecaja plana SET između ostalog potrebno:

- ojačati uključivanje država članica i privatnog sektora u financijskom smislu,
- proširiti sudjelovanje dionika duž cijelog istraživačkog i razvojnog lanca.

4.3. ESGO smatra da postoji opravdan interes za provođenje 10 mjera koje su prije svega utvrđene u odnosu na dionike koji tu provedbu ostvaruju, a kojima će se ubrzati preobrazba energetskeg sustava te stvoriti dodatna radna mjesta i rast.

4.4. Odbor smatra da EU mora učiniti više kako bi doveo na tržište nove, energetske učinkovite, jeftine, održive tehnologije s niskim emisijama ugljičnog dioksida, i to nakon transparentne analize učinka na okoliš navedenih energetskeg tehnologija.

4.5. ESGO smatra da aktivnosti istraživanja i razvoja u okviru plana SET treba usmjeriti na sljedeće posebne značajke koje predstavljaju stupove europske energetske politike:

- konkurentnost: infrastruktura i energetske mreže, unutarnje tržište i konkurentnost, istraživanje i inovacije u energetskeg sektoru,
- sigurnost opskrbe: vanjska energetska politika, nafta, plin,
- klima: energetska učinkovitost, obnovljive energije, hvatanje i skladištenje ugljika (CCS), sustav trgovanja emisijama EU-a (EU ETS).

4.6. Prema stajalištu ESGO-a povećana upotreba povremenih tehnologija obnovljivih izvora energije može dovesti do znatnog povećanja troškova koji bi narednih godina, ako se prenesu na potrošače, mogli uzrokovati znatno povećanje cijena sve dok se ne prijeđe na industrijsku proizvodnju tih uređaja. Isto tako treba istaći da će uključivanje vanjskih troškova i ukidanje subvencija za proizvodnju energije iz fosilnih goriva neizbježno dovesti do dugoročnog i sve većeg povećanja troškova.

4.7. Prema stajalištu ESGO-a industrijska konkurentnost, energetske tehnologije i inovacijska politika moraju hitno donijeti rezultate koji dovode do smanjenja troškova, ubrzanjem uvođenja održivih tehnologija na tržište; u suprotnome će doći do izravnih posljedica za privatna ulaganja i nacionalne proračune i nastat će gospodarska kriza.

4.8. Kako bi se osigurala ravnoteža između opskrbe, pretvorbe, prijenosa i konačne uporabe energije, bit će nužno optimizirati sustav i razviti nove tehnologije, definirane u planu SET, kojima bi se osiguralo učinkovito međudjelovanje različitih činitelja i sastavnica uz primjenu holističkog pristupa i potencijalnih sinergija između energetskeg mreža (struja, nafta, plin, toplina i mobilnost) u cilju dovršetka unutarnjega energetskeg tržišta.

4.9. Fleksibilnosti sustava bit će potreban široki raspon drugih rješenja za pohranu energije za različite raspone snage. Postoji potencijal za daljnji razvoj. Razvoj skladištenja postat će ključan za uravnoteženi energetskeg sustav koji će omogućiti aktivno upravljanje obnovljivim izvorima energije, veći udjel obnovljivih izvora energije i smanjenje potrebe za ograničenjem te smanjiti i uravnotežiti ulaganja u infrastrukturu povećanjem fleksibilnosti energetskeg sustava.

- 4.10. Inovativni alati za upravljanje usklađeni na razini krajnjeg korisnika s novim mogućnostima pohrane električne energije (stacionarnim i mobilnim) omogućit će više opcija kako bi se potrošnja potrošača u kombinaciji s nižim troškovima učinila pogodnijom na fleksibilnom energetsom tržištu. Vodik može omogućiti raznovrsna rješenja za pohranu kako bi se dala podrška distribuiranoj proizvodnji električne energije te kako bi se nadoknadila promjenljivost obnovljivih izvora energije.
- 4.11. Aktivnosti istraživanja i razvoja trebaju biti usmjerene na razvoj modeliranja, mjerenja i nadgledanja rada i održavanja sustava s malom distribucijom emisija stakleničkih plinova, ubrzavanjem tržišnog prodora novih proizvoda i sustava učinkovite energije, optimizacijom triju stupova energetske učinkovitosti: mjerenje, optimizacija potrošnje energije, održiva izvedba za trajne rezultate.
- 4.12. Gradovi će imati sve važniju ulogu u dekarbonizaciji gospodarstva EU-a jer će urbanizacija u EU-u nastaviti rasti. Kako bi se na integrirani način suočilo sa zajedničkim izazovima i poboljšala održivost, potrebno je poticati različite sudionike na lokalnim razinama okupljanjem lokalnih vlasti, industrije i građana.
- 4.13. Prema stajalištu EGSO-a recikliranje litij-iona je uglavnom ekonomično jer su razvijeni procesi koji su omogućili zatvoreno recikliranje, ali ti se procesi trebaju prilagoditi za recikliranje akumulatora električnih vozila.
- 4.14. Prema stajalištu EGSO-a industrija baterija EU-a treba se prilagoditi industriji recikliranja i suočiti se sa značajnim razvojem tržišta e-mobilnosti te rastućim tržištem prijenosne opreme. Industrija se oslanja na spremnost EU-a da usvoji europsku tehnologiju baterija.
- 4.15. Kako bi se poboljšala sigurnost opskrbe energijom EU-a, potrebno je pomiješati portfelj održivih tehnologija (napredna biogoriva, vodik te alternativne tekućine i plinovita goriva, uključujući LNG).
- 4.16. EGSO ističe da u EU-u djeluju vodeća svjetska poduzeća koja mogu razviti tehnologije s niskim udjelom ugljičnog dioksida, uključujući nuklearnu fisiju. Opskrba energijom EU-a treba biti konkurentna, a njezino ulaganje u istraživanje i razvoj treba uključiti cjelokupni opskrbeni lanac tehnologije od materijala do proizvodnje.
- 4.17. Unatoč rastućem uvođenju proizvodnje obnovljive energije iz fosilnih goriva, ugljen se još uvijek intenzivno upotrebljava za proizvodnju električne energije diljem svijeta. Unatoč niskoj učinkovitosti ugljen će se nastaviti upotrebljavati u proizvodnji električne energije u EU-u. To će zahtijevati uvođenje učinkovitije tehnologije za proizvodnju ugljena.
- 4.18. EGSO napominje da je EU podijeljen po pitanju nuklearne energije. Kada je riječ o nuklearnoj energiji, politika EU-a je sve samo ne jedinstvena. Izgradnja novih naprednih reaktora može dovesti do nuklearne renesanse pa unatoč kratkom oklijevanju nuklearni preporod postaje činjenica. Vrijeme će pokazati može li EU smanjiti uporabu nuklearne energije u svojoj kombinaciji energetske izvora, no za sada se ona i dalje razvija. Povratne informacije o operativnim troškovima i troškovima usklađivanja najstarijih postrojenja bile bi korisne za buduće političke odluke u pogledu nuklearne energije.

Bruxelles, 17. veljače 2016.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Georges DASSIS

Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o „Strategiji proširenja EU-a”**(COM(2015) 611 završna verzija)**

(2016/C 133/07)

Izvjestitelj: Ionuț SIBIAN

Dana 10. studenog 2015., sukladno članku 304. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, Europska komisija odlučila je savjetovati se s Europskim gospodarskim i socijalnim odborom o dokumentu

„Strategija proširenja EU-a”

(COM(2015) 611 završna verzija).

Stručna skupina za vanjske odnose, zadužena za pripremu rada Odbora o toj temi, Mišljenje je usvojila 29. siječnja 2016.

Europski gospodarski i socijalni odbor Mišljenje je usvojio na 514. plenarnom zasjedanju održanom 17. i 18. veljače 2016. (sjednica od 18. veljače 2016.), sa 170 glasova za, 14 protiv i 11 suzdržanih.

1. Zaključci i preporuke

1.1. Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) podržava Komisijinu namjeru da poseban naglasak stavi na osnovne aspekte procesa pristupanja, odnosno na potrebu da zemlje proširenja daju prioritet reformama na polju vladavine prava, temeljnim pravima, funkcioniranju demokratskih institucija (uključujući reformu izbornog sustava i javne uprave), gospodarskom razvoju i jačanju konkurentnosti. U praćenju napretka posebnu pozornost treba posvetiti upozorenjima civilnog društva o političkim potezima i razvoju koji negativno utječu na vladavinu prava i demokratske standarde.

1.2. EGSO snažno potiče Komisiju da kvalitetu participativne demokracije zadrži kao jedan od ključnih političkih kriterija koje treba ocjenjivati. Trebalo bi i dalje poduzimati odlučne mjere kako bi se osigurao sustavan rad na izgradnji učinkovitih, u potpunosti operativnih institucija uz konstruktivno sudjelovanje organizacija civilnog društva (OCD). To će pridonijeti borbi protiv rizika da država postane talac političkih interesa, povećati svijest o odgovornosti svih uključenih dionika te osigurati uključivost i transparentnost svih reformskih i pregovaračkih procesa.

1.3. Usklađena mjerila za ocjenjivanje koja se koriste u izvješćivanju te naglasak stavljen i na trenutačno stanje i na napredak zabilježen u svakoj zemlji povećavaju transparentnost i omogućuju ciljanu usredotočenost na prioritetna područja, a mogli bi biti od koristi i za podizanje svijesti o pristupnom procesu. Oni također predstavljaju podlogu za intenzivniju suradnju sa svakom zemljom, s obzirom na širi raspon pitanja koja podliježu nadzoru. Potrebno je procjenjivati i suzbijati s time povezani rizik od zapostavljanja specifičnih problema s kojima se suočavaju pojedine zemlje. U tom su pogledu od presudne važnosti dosljednost, pravilnost i doseg postojećih komunikacijskih kanala te mehanizmi savjetovanja među institucijama EU-a i zemljama proširenja.

1.4. EGSO pozdravlja jasnu poruku Komisije da je osnaženo civilno društvo ključna sastavnica svakog demokratskog sustava te potvrđuje svoju političku podršku stvaranju mnogo poticajnijeg i pozitivnijeg okružja za civilno društvo, pored ostalog i djelotvornom postupku savjetovanja s civilnim društvom prilikom kreiranja politika. To je glavni preduvjet uspješnog ispunjavanja političkih kriterija koji bi također mogao predstavljati referentno mjerilo u pristupnim pregovorima.

1.5. EGSO uvažava činjenicu da bi Komisija, Vijeće i Europski parlament trebali pojačati svoje komunikacijske aktivnosti kako bi europskim građanima objasnili koristi i izazove politike proširenja, pri čemu bi socijalni partneri i organizacije civilnog društva trebale djelovati kao bliski partneri i prenositelji poruka.

1.6. EGSO ponovno ističe potrebu za povećanjem transparentnosti i uključenosti cjelokupnog pristupnog procesa⁽¹⁾. Komisija treba poslužiti kao primjer dodatnim olakšavanjem pristupa pregovaračkim dokumentima, kao što su izvješća s misija, mišljenja stručnjaka o nacionalnom zakonodavstvu, izvješća u okviru instrumenta TAIEX (tehnička pomoć i razmjena informacija) te objavljivanjem postignuća i rezultata projekata u regiji koje financira EU. Time će se podići svijest o učincima pomoći EU-a i omogućiti primjena iskustava koja su već stečena u regiji.

1.7. Komisija bi trebala osigurati znatno povećanje financijske potpore, među ostalim sredstvima za projekte u okviru Instrumenta civilnog društva, radi jačanja kapaciteta organizacija civilnog društva (uključujući razvoj političke stručnosti i podršku za povećanje sposobnosti praćenja) te radi promicanja profesionalnosti i neovisnosti medija. I dalje treba podržavati regionalnu suradnju i umrežavanje, i to uz pomoć dobrih iskustava stečenih u regiji, uključujući instrumente za jačanje zajedničkog rada i suradnje između nevladinih organizacija (NVO) i socijalnih partnera (uključujući poslovne organizacije) te na temelju građanskog dijaloga i uzajamnog učenja.

1.8. EGSO smatra da jačanje sposobnosti aktivnog sudjelovanja socijalnih partnera u socijalnom dijalogu treba postati prioritetom programa pomoći EU-a. Ta je pomoć potrebna kako bi im se olakšao pristup mogućnostima financiranja i razvila sposobnost njihovog djelotvornog sudjelovanja u svim gospodarskim, socijalnim i pravnim pitanjima, uključujući pregovore o pristupanju EU-u. Treba ojačati njihov organizacijski ustroj, unutarnju komunikaciju i sposobnost služenja vlastitim članovima.

1.9. EGSO poziva na jačanje uloge zajedničkih savjetodavnih odbora (ZSO-a) civilnog društva. Zajednički savjetodavni odbori trebaju pokušati popuniti praznine kojima se ne bave druga tijela u pregovaračkom procesu i usredotočiti se na određeni broj područja. EGSO u tu svrhu traži bolju razmjenu informacija između savjetodavnih odbora i Komisije, Vijeća i Europskog parlamenta.

1.10. EGSO od vlada u regiji traži da na ravnopravnoj osnovi pružaju potporu socijalnim partnerima i drugim organizacijama civilnog društva te da ih intenzivno uključe u nacionalne strategije, politike u vezi s pristupanjem EU-u i pregovaračke strukture kao i u programiranje i provedbu projekata koje financira EU. Prilikom pripremanja nacionalnih pregovaračkih pozicija treba obavljati procjenjivanje učinka zakonodavstva i pravno usklađivanje kako bi se utvrdili rizici prilagodbe. Angažman nedržavnih aktera, uključujući poslovnu zajednicu, sindikate i predstavnike socijalnih skupina, od ključne je važnosti.

1.11. Sve bi zemlje u regiji trebale osnovati nacionalna vijeća za europsku integraciju koja bi redovito okupljala političke vlasti na visokoj razini i ključne organizacije civilnog društva s namjerom da proces europske integracije bude što transparentniji i stavljen na uvid široj javnosti.

⁽¹⁾ Detaljne preporuke iznesene su u mišljenju EGSO-a „Jačanje transparentnosti i uključenosti postupka pristupanja Europskoj uniji” iz 2014. godine (SL C 451, 16.12.2014., str. 39.).

1.12. U nekim su zemljama zabilježeni pozitivni pomaci u pogledu okvira i mehanizama za dijalog i suradnju između vlade i organizacija civilnog društva, ali oni nisu dostatni. Nacionalne bi vlade kao prioritet trebale priznati učinkovitu provedbu zakonskih odredbi, transparentnost i dosljednost procesa savjetovanja, a napredak bi trebalo pratiti na odgovarajući način.

1.13. EGSO poziva političke vlasti da surađuju s organizacijama civilnog društva na uvođenju reformi i provedbi zakonodavstva o ključnim pitanjima kao što su rješavanje slučajeva korupcije na visokoj razini, bolji nadzor postupaka javne nabave i poboljšanje zakonskog okvira za financiranje političkih stranaka. Pored toga poziva zemlje u regiji da poboljšaju pravila o slobodi pristupa informacijama i njihovu praktičnu provedbu, da usvoje i provedu zakone o zviždačima te da povećaju učinkovitost sustava zaštite zviždača u praksi. Treba podizati javnu svijest o mogućnostima prijavljivanja korupcije, pri čemu pouzdan partner mogu biti organizacije civilnog društva. Osim toga, bilo bi korisno u dogovoru sa strankama regulirati tripartitni socijalni dijalog u cilju praćenja sklopljenih sporazuma.

1.14. Političke vlasti u zemljama u regiji trebaju promicati i podržavati rad snažnih i neovisnih regulatornih tijela, osobito pučkih pravobranitelja po ugledu na Albaniju i Srbiju, te tijela koja se bave slobodnim pristupom informacijama, zaštitom privatnosti, borbom protiv korupcije, revizijom i izborima. EGSO naglašava da pučki pravobranitelji mogu dati odlučujući doprinos, upotpunjavajući rad organizacija civilnog društva koje se bave temeljnim pravima, osobito na polju zaštite manjina.

1.15. S obzirom na vrlo visoku razinu nezaposlenosti mladih na zapadnom Balkanu, EGSO preporučuje proširenje EU-ove Garancije za mlade na zemlje proširenja u regiji. Garancija za mlade trebala bi se financirati iz odgovarajućih fondova EU-a. Treba uvesti dvojno obrazovanje u suradnji sa socijalnim partnerima, uključujući gospodarske i industrijske komore i ostale poslovne udruge.

1.16. Premda EU traži veću ulogu vlada u raspodjeli sredstava EU-a, civilno društvo ne bi trebale financirati pretežito vlade jer to može dovesti do sukoba interesa. EU treba podržati stvaranje neovisnijih sustava financiranja. Modeli neovisnih zaklada/sredstava za potporu civilnom društvu mogli bi predstavljati pogodniji mehanizam raspodjele sredstava EU-a. Neki od temeljnih preduvjeta koje obvezatno treba ispuniti jesu transparentnost dodjele i primjene sredstava, jednako postupanje te izbjegavanje konflikta interesa i/ili umiješanosti politike u dodjelu javnih sredstava.

1.17. I Komisijini i nacionalni prioriteti financiranja trebali bi biti izgradnja nacionalnih kapaciteta OCD-ova (u vidu resursnih centara, podrške koalicijama, programa razvoja stručnosti itd.), proširenje dosega pomoći (posebno izvan glavnih gradova i tako da ona stiže do lokalnih organizacija) te promicanje sudjelovanja OCD-ova, u skladu s iskustvom EGSO-a.

2. Ukupna ocjena Plana proširenja i sudjelovanje organizacija civilnog društva

2.1. EGSO uviđa da politika proširenja EU-a ima ključnu ulogu u osiguravanju mira, sigurnosti i stabilnosti u Europi. Plan proširenja 2015. prvi put utvrđuje srednjoročnu perspektivu te politike. Unatoč iznesenoj jasnoj poruci da nijedna zemlja proširenja neće biti spremna pristupiti EU-u tijekom mandata aktualne Komisije, za zemlje zapadnog Balkana od presudne je važnosti da se održava jasna perspektiva članstva u EU-u, kao i da se njihov napredak i naponi mjere, prate i potpomognu, i to na temelju jasnih mjerila te s vizijom o tome što te zemlje žele i trebaju postići.

2.2. Uključivanje civilnog društva u zaseban dio poglavlja o političkim kriterijima u izvješćima za pojedine zemlje i, u određenoj mjeri, daljnje uključivanje uloge civilnog društva u pregovaračka poglavlja predstavlja pozitivan korak. Prilikom praćenja napretka i ocjenjivanja sadašnjeg razvoja pozitivnog okruženja za civilno društvo, Komisija bi trebala pomno pratiti integraciju svojih smjernica za potporu EU-a civilnom društvu u zemljama proširenja. Smjernice bi trebale postati referentan dokument i vodič za pristupanje dotičnih zemalja.

2.3. EGSO ponovno ističe da je socijalni dijalog ključan za gospodarski razvoj zapadnog Balkana i EU-a. Posebni izazovi s kojima se suočavaju socijalni partneri trebali bi se sustavnije i detaljnije razmatrati i u ocjenama zemalja i u izvješćima o zemljama. Osobitu pažnju treba posvetiti zaštiti prava građana u pogledu zapošljavanja i socijalnoj zaštiti.

2.4. EGSO cijeni namjeru Komisije da prilikom budućeg rada na programima gospodarske reforme koje su osmislile zemlje proširenja veću pažnju posveti izazovima u području zapošljavanja i socijalnim izazovima. Organizacije civilnog društva također trebaju biti dio tog procesa, a njihova mišljenja i znanje treba uzeti u obzir i na nacionalnoj razini i na razini EU-a, čime će se izbjeći to da se OECD-ove samo informira o strategijama ili akcijskim planovima o kojima je sve već odlučeno. Nacionalna tijela trebala bi imati obvezu osigurati učinkovito sudjelovanje organizacija civilnog društva.

2.5. Uključenost civilnog društva u proces pristupanja sastoji se od: 1. izravne uključenosti u same pregovore (tj. analitičkog pregleda, pripreme nacionalnih stajališta, nadgledanja napretka), 2. socijalnog i civilnog dijaloga o formulaciji politika i usklađivanju zakonodavstva s pravnom stečevinom, 3. sudjelovanja u planiranju pretpristupnog financiranja i 4. neovisnog praćenja napretka i socijalnih učinaka procesa reformi. Izvršavanje tih zadaća zahtijeva odgovarajuću financijsku podršku nacionalnih vlada i pretpristupnih fondova EU-a.

2.6. Podizanje svijesti o ulozi civilnog društva i uključivanje socijalnih partnera u proces pristupanja predstavlja istodobno i misiju i izazov za EGSO. U nekim državama vlade i dalje imaju negativan stav prema civilnom društvu te su zbog toga preporuke zajedničkih savjetodavnih odbora (ZSO) imale slab odjek. Unatoč tome, čak i ako su slabo utjecali na vladine politike, zajednički savjetodavni odbori stvorili su mogućnosti za izravnu komunikaciju između civilnog društva te europskih i nacionalnih političara i službenika. Imajući to na umu, zajednički savjetodavni odbori imali bi veliku korist od jače potpore i uže suradnje s Komisijom, Vijećem i Europskim parlamentom, čime bi se osiguralo da glavna pitanja u vezi s nacionalnim okolnostima pristupanja, koja proizlaze iz civilnog i socijalnog dijaloga unutar država, dođu do izražaja u svim relevantnim mjestima kreiranja politika.

2.7. EGSO naglašava važnost regionalne suradnje i poticanja regionalnog gospodarskog razvoja i povezivosti kao osnovnih elemenata Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i procesa proširenja, što navodi i Komisija. U tu je svrhu postignut napredak u regionalnoj suradnji između poslovnih organizacija civilnog društva, koji se odražava u potpisivanju sporazuma o „Komorskom investicijskom forumu” (KIF)⁽²⁾. Cilj je KIF-a da se poslovna zajednica regije posredstvom komora uključi u provedbu projekata od važnosti za gospodarsko blagostanje zapadnog Balkana, u skladu s prioritetima Berlinskog procesa.

⁽²⁾ Komorski investicijski forum (KIF) – neprofitna organizacija nacionalnih gospodarskih i industrijskih komora zemalja u regiji zapadnog Balkana, Slovenije i Hrvatske – osnovan je na marginama Konferencije o zapadnom Balkanu održane u Beču u kolovozu 2015.

2.8. EGSO izražava ozbiljnu zabrinutost zbog znatnog nazadovanja u pogledu slobode udruživanja, okupljanja i izražavanja te neovisnosti medija u nekoliko zemalja ⁽³⁾ (osobito u Crnoj Gori, bivšoj jugoslavenskoj Republici Makedoniji i Turskoj, ali i u Srbiji u pogledu zakonodavnog okvira za slobodu okupljanja). To su preduvjeti za uspostavljanje čvrste demokracije i razvoj dinamičnog civilnog društva. S tim u vezi Odbor snažno podržava potpunu provedbu Smjernica za razvoj civilnog društva u zemljama proširenja 2014. – 2020. i Smjernica za potporu EU-a slobodi i integritetu medija u zemljama proširenja 2014. – 2020., koje je izradila GU za proširenje. Međutim, izazov koji preostaje jest kako osigurati da mediji dopru do publike u Europi, koja također na prikladan način treba biti informirana o značenju i dinamici politike proširenja.

2.9. Organizacije civilnog društva imaju ključnu ulogu u oblikovanju i praćenju politika i, općenito, u osiguravanju funkcionalne demokracije. Napadi na vjerodostojnost i pouzdanost organizacija civilnog društva (posebno organizacija koje se bave nadzorom te neovisnih udruga novinara koje pažljivo prate ključne političke procese i izvješćuju o izbornim prijevarama i političkoj korupciji) zabilježeni u nekim zemljama proširenja 2015. godine razlog su za ozbiljnu zabrinutost. EGSO stoga prepoznaje potrebu za poticanje komunikacije i dijaloga u svim procesima, a posebno u svrhu dopiranja do građana EU-a i zemalja proširenja.

2.10. U pogledu vladavine prava i temeljnih prava treba se više usredotočiti na pitanje osjetljivih i zapostavljenih skupina i manjina, posebice Roma. Potrebno je postići opipljive rezultate u tom području, kao i daljnji napredak u međuetničkim odnosima te zaštititi manjina i prava manjina (u obrazovanju, pristupu medijima, upotrebi manjinskih jezika, pored ostalog i u javnoj upravi itd.).

2.11. EGSO je u mišljenju od 10. prosinca 2015. razmotrio prijedlog Komisije o popisu sigurnih zemalja porijekla ⁽⁴⁾ te ponovno izražava podršku načelima iznesenima u tom mišljenju. Uvrštavanje na popis sigurnih zemalja porijekla mora se temeljiti na temeljitoj procjeni. U svjetlu aktualnih medijskih izvještaja o upitnim postupcima vraćanja izbjeglica na krizna područja, za pitanje sigurnih trećih zemalja relevantan je i odgovoran odnos prema ljudskim pravima tih izbjeglica.

2.12. Politika proširenja mora u potpunosti odgovoriti na izazov informiranja europskih građana o svojoj izuzetnoj važnosti za sigurnost i blagostanje cijelog kontinenta, što bi pomoglo odagnati strahove od daljnjeg proširenja koji bi se mogli pojaviti zajedno s drugim oblicima ksenofobije, osobito u doba gospodarske krize i tekuće izbjegličke krize.

2.13. Institucije EU-a stavile su na raspolaganje nekoliko načina za savjetovanje s civilnim društvom u cilju prikupljanja podataka o napretku reformi povezanih s pristupanjem, uključujući internetsku korespondenciju, godišnja savjetovanja s civilnim društvom u Bruxellesu, sastanke u državama, informativne sastanke i javne događaje za vrijeme posjeta službenika EU-a. Komisija je također bila otvorena za nezavisna izvješća o praćenju koja su pripremile organizacije civilnog društva. Međutim, Komisija je zapravo bila proaktivnija prema nevladinim organizacijama nego prema sindikatima i poslovnim udrugama. EGSO stoga poziva Komisiju da poboljša svoj pristup i poduzme daljnje mjere, u skladu s preporukama koje je iznio u mišljenju „Jačanje transparentnosti i uključivosti procesa pristupanja Europskoj uniji” (REX/401).

2.14. OCD-ovi na zapadnom Balkanu neprestano se bore da osiguraju svoju financijsku održivost. Organizacije civilnog društva još uvijek se uglavnom oslanjaju na dotacije iz stranih izvora i iz državnog proračuna, uključujući prihode od lutrije, dok se prihodi iz alternativnih izvora rijetko koriste. Državne potpore, i financijske i nefinancijske prirode, suviše se često dodjeljuju netransparentnim mehanizmima i nisu dostatne. Stoga postoji stalna potreba da organizacije civilnog društva diversificiraju svoje izvore financiranja kako bi osigurale svoju financijsku neovisnost i održivost. Oslanjanje na jedan ili dva izvora financiranja čini OCD-ove previše ovisnima o njihovoj raspoloživosti i ne pruža im dovoljnu financijsku sigurnost i autonomiju.

⁽³⁾ Balkan Civil Society Development Network, *Enabling Environment for Civil Society Development & Progress Reports and Enlargement Strategy 2015 Background Analysis* („Poticajno okruženje za razvoj civilnog društva te analiza izvješća o napretku i strategije proširenja 2015.”), <http://www.balkancsd.net/novo/wp-content/uploads/2015/11/202-1-BCSDN-2015-Enlargement-Package-Background-Analysis.pdf>; Human Rights Watch, *A Dangerous Profession: Media Under Threat* („Opasno zanimanje: mediji izloženi prijetnjama”), 15. srpnja 2015., <https://www.hrw.org/node/279063>; Reporter bez granica o Makedoniji <http://en.rsf.org/macedonia.html>.

⁽⁴⁾ Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju zajedničkog popisa EU-a sigurnih zemalja porijekla za potrebe Direktive 2013/32/EU Europskog parlamenta i Vijeća o zajedničkim postupcima za priznavanje i oduzimanje međunarodne zaštite i o izmjeni Direktive 2013/32/EU, COM(2015) 452 završna verzija (SL C 71, 24.2.2016., str. 82.).

2.15. Priznavanje gospodarske vrijednosti organizacija civilnog društva u zemljama proširenja iziskuje ozbiljno prikupljanje podataka te, što je još važnije, djelovanje u svrhu promicanja i podizanja svijesti o njihovim ulogama. Službeni brojevi i statistički podaci o zaposlenicima i volonterima u organizacijama civilnog društva u zemljama zapadnog Balkana i dalje su ograničeni. U području radnog prava OCD-ovi se i dalje tretiraju na jednak način kao i drugi poslodavci; istodobno, međutim, nisu na dostatan način obuhvaćeni državnim politikama zapošljavanja koje stvaraju poticaje za potencijalne poslodavce. Taj diskriminirajući tretman organizacija civilnog društva proizlazi iz toga što države ne prepoznaju civilno društvo kao jedan od sektora koji stvara radna mjesta. I nacionalna tijela i Komisija prilikom određivanja prioriteta u području statistike trebaju pažljivo razmotriti nedavne napore OCD-ova uložene u prikupljanje podataka i ocjenjivanje posebnih prepreka u svakoj zemlji ⁽⁵⁾.

Bruxelles, 18. veljače 2016.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Georges DASSIS

⁽⁵⁾ Studiju *Economic Value of the Non-Profit Sector in the Countries of the Western Balkans & Turkey* („Gospodarska vrijednost neprofitnog sektora u zemljama zapadnog Balkana i Turske”), koju je izradila Dubravka Velat, objavila je u prosincu 2015. Razvojna mreža civilnog društva Balkana (*Balkan Civil Society Development Network*, BCSDN). Studija je dostupna na adresi: http://www.balkancsd.net/economic-value-of-the-non-profit-sector-in-the-western-balkans-and-turkey/63-12-report-on-the-economic-value-of-the-non-profit-sector-in-the-wbt_final/.

Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o Godišnjem pregledu rasta za 2016.**(COM(2015) 690 završna verzija)****i o nacrtu Zajedničkog izvješća o zapošljavanju uz Komunikaciju Komisije o Godišnjem pregledu rasta za 2016.****(COM(2015) 700 završna verzija)**

(2016/C 133/08)

Izvjestitelj: Juan MENDOZA CASTRO

Dana 22. prosinca 2015., sukladno članku 304. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, Europska komisija odlučila je savjetovati se s Europskim gospodarskim i socijalnim odborom o:

Godišnjem pregledu rasta za 2016. i nacrtu Zajedničkog izvješća o zapošljavanju uz Komunikaciju Komisije o Godišnjem pregledu rasta za 2016.

(COM(2015) 690 završna verzija, COM(2015) 700 završna verzija).

Pododbor za Godišnji pregled rasta za 2016., uspostavljen u skladu s pravilom 19. Poslovnika i zadužen za pripremu rada Odbora o toj temi, Nacrt mišljenja usvojio je 12. siječnja 2016.

Europski gospodarski i socijalni odbor Mišljenje je usvojio na 514. plenarnom zasjedanju održanom 17. i 18. veljače 2016. (sjednica od 17. veljače), sa 139 glasova za, 8 protiv i 11 suzdržanih.

1. Zaključci i preporuke

1.1. **Nastavlja se visoka nezaposlenost.** Sedam godina nakon početka krize Odbor izražava svoju zabrinutost zbog visoke nezaposlenosti, posebice u nekim državama članicama. Nezaposlenost je visoka i među mladima, uz velik broj mladih ljudi koji niti rade, niti se obrazuju, niti se osposobljavaju, te onih koji su dugotrajno nezaposleni.

1.2. **Godišnji pregled rasta za 2016.** uključuje veći broj analiza, zadaća i ciljeva socijalnog karaktera, ali taj se novi pristup, da bi bio učinkovit, ne bi smio temeljiti na ponavljanju političkih preporuka iz prethodnih godina. Osim poticaja privatnom ulaganju o čemu govori Komisija, za rješavanje stagnacije gospodarstva i za zapošljavanje potrebni su povećanje domaće potražnje i znatna javna ulaganja.

1.3. **Europski semestar.** EGSO pozdravlja odluku o boljem praćenju ciljeva strategije Europa 2020. i podjelu na europsku i nacionalnu fazu jer će to omogućiti bolje razgraničenje odgovornosti u ispunjavanju postavljenih ciljeva. Jednako je neophodna veća dosljednost između politika o europskom upravljanju i ciljeva strategije Europa 2020.

1.4. Europski semestar trebao bi uzeti u obzir postizanje 17 ciljeva održivog razvoja koji su proizašli iz Strategije Ujedinjenih naroda za održivi razvoj do 2030.

1.5. **Gospodarstvo.** U Europskoj uniji vidljiv je umjereni oporavak, iako se osjeća učinak privremenih pozitivnih čimbenika. Rekordan izvozni suficit europodručja odraz je, među ostalim, posljedica deprecijacije eura. Istodobno, višak domaće štednje u odnosu na ulaganja odražava i dalje prisutnu nesigurnost u pogledu gospodarskog oporavka i rasta.

1.6. S obzirom na znatan **pad ulaganja** Ecofin je naveo da je hitno potrebno poboljšati sveukupnu ulagačku klimu radi podupiranja gospodarskog oporavka te povećanja produktivnosti i potencijala rasta. EGSO pak smatra da je takozvanoj politici štednje potrebno dati novi smjer i snažnije se orijentirati na politike rasta ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Ecofin, 15.1.2016.

1.7. Velik broj **osoba izloženih riziku od siromaštva ili isključenosti** dovodi ostvarivanje jednog od glavnih ciljeva strategije Europa 2020. u pitanje.

1.8. S obzirom na velik priljev izbjeglica i tražitelja azila, EGSO predlaže mjere utemeljene na zajedničkom i solidarnom djelovanju, poštovanju međunarodnog prava i vrijednosti, jednakom postupanju i primatu života nad bilo kojim pristupom prvenstveno utemeljenim na „sigurnosnim” politikama. Osim toga, potvrđuje da je Schengenski sporazum ključni stup u strukturi EU-a.

2. Preporuke EGSO-a

2.1. U GPR-u za 2016. ističe se važnost **ulaganja u zapošljavanje i socijalne politike**, kako je prethodno predložio EGSO, a za što je potreban ambiciozan pristup Komisije.

2.2. U GPR-u za 2016. treba insistirati na **jačanju upravljanja** kako bi se učinkovito provele značajne europske politike za integraciju tržišta i modernizaciju gospodarstva, pri čemu se ističe paket za gospodarsko upravljanje u EU-u. S druge strane, učinkoviti okviri za nacionalno upravljanje trebaju ojačati povjerenje, ponovno uspostaviti potrebne fiskalne rezerve (engl. *fiscal buffers*) i izbjevati procikličke fiskalne politike.

2.3. Od temeljne je važnosti poboljšati **sinergiju** investicijskih i razvojnih strategija između nacionalnih gospodarstava i europskog gospodarstva.

2.4. EGSO predlaže da se u okviru političkih prioriteta naglasak posebno stavi na dva područja: **ulaganja i zapošljavanje**.

2.5. Instrumenti **višegodišnjeg financijskog okvira i Instrument za povezivanje Europe** ključni su za rješavanje krize i povratak na put rasta. EGSO pozdravlja dobar početak koji je zabilježio **Plan ulaganja za Europu** te je u tom smislu predložio privlačenje većeg broja institucionalnih ulagača i bolje informiranje o mogućnostima financiranja.

2.6. Za rješavanje pitanja **dugotrajne nezaposlenosti** (koja predstavlja 50 % ukupne nezaposlenosti) i nezaposlenosti mladih potrebne su „hitne mjere”. Osim toga, Komisija treba predstaviti opću strategiju o **ravnopravnosti spolova** na tržištu rada.

2.7. Ulaganja u ostvarivanje energetske tranzicije (**Pariški sporazum**) trebaju postati pokretač otvaranja radnih mjesta i gospodarskog razvoja.

2.8. EGSO poziva na snažnije koordinirane napore za suzbijanje **agresivnog poreznog planiranja, poreznih prijevara i utaje poreza**.

2.9. EGSO se zalaže za **punu uključenost socijalnih partnera i drugih predstavničkih organizacija civilnog društva** u socijalne politike i nacionalne planove reformi, primjerice preko gospodarskih i socijalnih vijeća i sličnih organizacija. U pogledu prijedloga Komisije o osnivanju nacionalnih odbora za konkurentnost u europodručju, EGSO će donijeti posebno mišljenje u ožujku 2016. U svakom slučaju, oni moraju biti u potpunosti kompatibilni sa slobodnim kolektivnim pregovaranjem i s postojećim mehanizmima sudjelovanja socijalnih partnera i dijaloga s njima u svakoj državi članici.

2.10. **Demokratski legitimitet**. S obzirom na demokratski deficit, potrebno je učvrstiti načela socijalne pravde na kojima počiva struktura Europske unije i ojačati socijalnu Europu čiji su ciljevi borba protiv socijalne isključenosti i očuvanje solidarnosti.

3. Uvod

3.1. U skladu s GPR-om za 2016.:

— u gospodarstvu Europske unije vidljiv je umjereni oporavak, iako se osjeća učinak privremenih pozitivnih čimbenika, uključujući niske cijene nafte, relativno slab euro i akomodativne monetarne politike,

- stoga bi politike trebalo usmjeriti na konsolidiranje oporavka i poticanje konvergencije s onima koji postižu najbolje rezultate,
- očekuje se da će se gospodarska aktivnost postupno ubrzavati,
- gospodarski rezultati, socijalni uvjeti i provedba reformi i dalje su neujednačeni diljem EU-a.

3.2. Zadržani su prethodni politički prioriteti čiji je cilj uspostava okvira koji obilježava uravnoteženost između strukturnih promjena, otpornih javnih proračuna i ulaganja. GPR za 2016. predstavlja specifičnija razmatranja u vezi s, među ostalim, tržištem rada, neprijavljenim radom, uključenjem na tržište rada, rodnim razlikama i zapošljavanjem mladih.

3.3. U GPR-u za 2016. traži se moderna i učinkovita javna uprava bez koje nije moguće pružanje brzih i kvalitetnih usluga poduzećima i građanima.

3.4. Pozornost se posvećuje i poboljšanju kvalitete, neovisnosti i učinkovitosti pravosudnih sustava država članica, koji su preduvjet za stvaranje povoljnog okruženja za ulaganja i gospodarsku aktivnost.

3.5. U **nacrtu Zajedničkog izvješća o zapošljavanju** kao glavni zaključci mogu se istaknuti velike razlike među državama članicama i sporo poboljšanje socijalne situacije i stanja u pogledu zaposlenosti. Ostali su zaključci:

- nastavak reformi tržišta rada,
- porezni sustavi koji pogoduju stvaranju radnih mjesta,
- ulaganja u ljudski kapital kroz obrazovanje i osposobljavanje, prije svega mladih,
- daljnje zaustavljanje rasta plaća, i
- naponi u cilju zapošljavanja mladih i u vezi s velikim brojem osoba koje niti rade, niti se školuju, niti se osposobljavaju.

4. Nastavlja se visoka nezaposlenost

4.1. Sedam godina nakon početka krize Odbor ponovno naglašava svoju zabrinutost zbog stanja zaposlenosti, posebice u nekim državama članicama europodručja. Broj nezaposlenih u EU-u iznosi 22,5 milijuna osoba (17,2 milijuna u europodručju) i u sljedeće se dvije godine ne očekuje znatan napredak na tom području. To je, zajedno s gospodarskim i socijalnim posljedicama, još jedan čimbenik koji pridonosi udaljavanju građana od europskog projekta.

4.2. Godišnji pregled rasta za 2016. uključuje veći broj analiza, zadaća i ciljeva socijalnog karaktera. Kako bi se osiguralo da ovaj novi pristup bude učinkovit i ne ostane samo na papiru, ne smije se temeljiti samo na ponavljanju političkih preporuka iz prethodnih godina, prije svega za strukturne reforme na tržištu rada, nego treba ponuditi pravi koordinirani poticaj za rast i zapošljavanje.

4.3. U GPR-u za 2016. ističe se važnost **ulaganja u zapošljavanje i socijalne politike**, kako je prethodno predložio EGSO, a za što je potreban ambiciozan pristup Komisije.

4.4. Osim poticaja privatnom ulaganju, što je temelj prijedloga Komisije, za rješavanje stagnacije gospodarstva i za zapošljavanje potrebna su i znatna javna ulaganja.

5. Europski semestar: ojačati upravljanje

5.1. U GPR-u za 2016. trebalo bi insistirati na jačanju upravljanja kako bi se učinkovito provele značajne europske politike za integraciju tržišta i modernizaciju gospodarstva.

5.2. Europski semestar mora ostvariti napredak i u razvoju paketa mjera za gospodarsko upravljanje koji je revidiran u listopadu 2015. S druge strane, učinkoviti okviri za nacionalno upravljanje trebaju ojačati povjerenje, ponovno uspostaviti potrebne fiskalne rezerve (engl. *fiscal buffers*) i izbjegavati procikličke fiskalne politike ⁽²⁾. Financijski instrumenti EU-a i nacionalni proračuni moraju pridonijeti ostvarivanju tih ciljeva.

5.3. EGSO pozdravlja odluku da se, u skladu s prijedlogom petorice predsjednika, bolje prate ciljevi strategije Europa 2020. u kontekstu europskog semestra ⁽³⁾. Usporedno s poboljšanjem provedbe i praćenja postojeće strategije, najavljuje se početak procesa razvoja dugoročne vizije za razdoblje nakon 2020., među ostalim i u kontekstu novih ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda za 2030. Odbor pozdravlja tu planiranu inicijativu jer se njome potvrđuje njegovo stajalište da će EU svoj okvir planiranja morati produžiti najmanje do 2030. kako bi proveo ciljeve održivog razvoja uvođenjem integrirane strategije za održivu Europu u globaliziranom svijetu.

5.4. Podjelom semestra na dvije faze – europsku (od studenoga do veljače) i nacionalnu (od veljače do lipnja) – jasnije se određuju granice nadležnosti i omogućava podrobno savjetovanje sa socijalnim partnerima o reformskim procesima u Europi.

6. Gospodarska kretanja

6.1. EU bilježi realan rast BDP-a od 1,9 % u 2015. i prognoze koje govore o rastu od 2,0 % u 2016. i 2,1 % u 2017. ⁽⁴⁾, ali postoje znatne razlike među državama članicama.

6.2. EGSO skreće pozornost na činjenicu da je izvoz – uz rekordan trgovinski višak od 3,5 % BDP-a u europodručju (1,9 % BDP-a u EU-28) – pokretač oporavka. Suficit tekućeg računa za cijelo europodručje među najvećima je u svijetu, a njegov se rast očekuje i u 2015. Iako su niže cijene osnovnih proizvoda i deprecijacija tečaja eura pridonijele jačanju trgovinske bilance, suficit je u najvećoj mjeri odraz prekomjerne domaće štednje u odnosu na ulaganja u europodručju ⁽⁵⁾. To je odraz i još prisutne nesigurnosti u pogledu gospodarskog oporavka i rasta.

6.3. Ograničenje plaća, pad cijena nafte, niske kamatne stope i kretanje deviznih tečajeva pogoduju konkurentnosti europskog gospodarstva. Gospodarski oporavak sve više ovisi o domaćoj potrošnji, ali na nju utječu proračunska ograničenja, velika stopa privremene zaposlenosti, stagnacija plaća i nedostatan kreditiranje kućanstava i poduzeća, posebno MSP-ova.

7. Napomene o nacrtu Zajedničkog izvješća o zapošljavanju

7.1. U skladu s nacrtom Zajedničkog izvješća o zapošljavanju, nizom reformi ojačani su mehanizmi određivanja plaća u cilju promicanja usklađivanja kretanja **plaća** s produktivnošću i radi potpore raspoloživom dohotku kućanstava, s posebnim naglaskom na **minimalne plaće**. Međutim, EGSO upozorava da je između 2008. i 2015. rast plaća bio niži od rasta produktivnosti u najmanje osamnaest država članica ⁽⁶⁾.

⁽²⁾ Vidjeti bilješku 1.

⁽³⁾ „Dovršetak europske ekonomske i monetarne unije”, 22. lipnja 2015. Vidjeti i: „O koracima prema dovršetku ekonomske i monetarne unije”, COM(2015) 600 završna verzija.

⁽⁴⁾ Prognoze iz jeseni 2015.

⁽⁵⁾ „Izvješće o mehanizmu upozoravanja 2016.”, COM(2015) 691 završna verzija.

⁽⁶⁾ Vidjeti: https://www.etuc.org/sites/www.etuc.org/files/document/files/08-en_ags2015_annex_3_-_wages_as_an_engine_of_growth.pdf

7.2. Tijekom 2014. došlo je do pada **jedinične cijene rada** u nizu zemalja europodručja koje su osobito pogođene krizom. Nadalje, u zemljama u kojima je tržište rada na putu oporavka broj odrađenih sati počeo je pozitivno utjecati na kretanje jedinične cijene rada ⁽⁷⁾.

7.3. EGSO se slaže s tim da su modernizacija, bolja podudarnost između vještina i potreba tržišta rada te stalno ulaganje u obrazovanje i osposobljavanje, uključujući digitalne vještine, ključni za budućnost zapošljavanja, gospodarskog rasta i konkurentnosti u EU-u.

7.4. **Dugotrajna nezaposlenost** u ovom trenutku predstavlja 50 % ukupne nezaposlenosti. Potrebno je „hitno poduzeti mjere” protiv tog problema, dajući mu prioritet u politikama zapošljavanja. Prioritetnu pozornost jednako tako iziskuju velika **nezaposlenost mladih** i položaj **mladih ljudi koji niti rade, niti se obrazuju, niti se osposobljavaju**.

7.5. Znakovito je to što nedavne analize o **neusklađenosti između postojećih i traženih vještina** pokazuju da je manje od polovice teškoća u zapošljavanju izazvano stvarnim nedostatkom vještina, dok se gotovo trećina može pripisati neprivlačnoj plaći.

7.6. Velik broj osoba u **opasnosti od siromaštva ili isključenosti** zabilježen u 2014. (24,4 %, tj. 122 milijuna ljudi u EU-28) i trend prisutan posljednjih godina dovode ispunjavanje jednog od temeljnih ciljeva strategije Europa 2020. u veliko pitanje.

7.7. **Žene** su i dalje nedovoljno zastupljene na tržištu rada iako su njihove kvalifikacije sve bolje pa u pogledu formalnog obrazovanja čak i nadmašuju muškarce. Razlika u mirovinama od 40 % rezultat je kraće karijere i niže plaće. Odbor žali što Godišnji pregled rasta za 2016. ne iznosi prijedloge o tom pitanju. Također primjećuje da Komisija još uvijek nije predstavila opću strategiju o **rodnoj jednakosti** sa specifičnim mjerama koje vode računa o postojećim političkim obvezama i zahtjevima organiziranog civilnog društva ⁽⁸⁾.

8. Politički prioriteti za 2016.

8.1. Još nisu ispunjena očekivanja u pogledu izlaska iz krize.

8.2. Zbog velikih socijalnih i gospodarskih razlika koje postoje unutar EU-a nužno je jačanje konvergencije među državama članicama u ostvarivanju ciljeva na tom području. Od temeljne je važnosti poboljšati sinergiju investicijskih i razvojnih strategija između nacionalnih gospodarstava i europskog gospodarstva.

8.3. U okviru političkih prioriteta za 2016. EGSO posebice ističe dva: ulaganja i zapošljavanje.

8.4. Ponovno pokretanje ulaganja: hitna potreba

8.4.1. S obzirom na znatan pad ulaganja Ecofin je naveo da je hitno potrebno poboljšati sveukupnu ulagačku klimu radi podupiranja gospodarskog oporavka te povećanja produktivnosti i potencijala rasta ⁽⁹⁾. EGSO pak smatra da je takozvanoj politici štednje potrebno dati novi smjer i snažnije se orijentirati na politike rasta.

8.4.2. Instrumenti **višegodišnjeg financijskog okvira** (među ostalim strukturni i investicijski fondovi) ključni su za rješavanje krize i povratak na put održivog rasta dok je **Instrument za povezivanje Europe** naročito važan za jačanje transeuropskih infrastrukturnih mreža na području prometa, telekomunikacija i energetike.

⁽⁷⁾ Vidjeti bilješku 5.

⁽⁸⁾ Vidjeti: Monserrat Mir, *Why is the Commission ignoring women?* („Zašto Komisija ignorira žene?”) <http://www.euractiv.com/sections/social-europe-jobs/why-commission-annoying-half-population-320379>

⁽⁹⁾ Vidjeti bilješku 1.

8.4.3. **Plan ulaganja za Europu** – korak u dobrom smjeru koji treba dopuniti drugim mjerama – bilježi dobar početak jer će, sukladno EIB-u, ukupna potaknuta ulaganja tijekom 2015. doseći 50 milijardi EUR, a 71 000 malih i srednjih poduzeća i poduzeća srednje tržišne kapitalizacije može imati koristi od investicijskih projekata EFSU-a. Za postizanje cilja od 315 milijardi EUR ulaganja do 2017. potrebno je:

- privući veći broj institucionalnih ulagača (iz EU-a i izvan njega). Dosad se samo devet država članica obvezalo na doprinos, a među njima nisu neke od onih koje u najvećoj mjeri moraju modernizirati svoju gospodarsku strukturu,
- bolje oglašavati mogućnosti financiranja u okviru EFSU-a s obzirom na to da ih u nekim slučajevima tijela javne vlasti i privatni ulagači još nedovoljno poznaju.

8.4.4. Više od polovine projekata koji se financiraju iz EFSU-a odnose se na energetske učinkovitost, obnovljive izvore energije i inovacije. Ispunjavanje ciljeva **Pariškog sporazuma** o prijelazu s ekonomije u kojoj se koriste fosilni resursi i s energetske intenzivne ekonomije na niskougljične modele i modele niskog ugljičnog otiska golem je izazov za EU, koji bi trebao značajno smanjiti svoje emisije. Ulaganja u ostvarivanje energetske tranzicije pokretač su otvaranja radnih mjesta i gospodarskog razvoja. Također su ključni pokretač smanjivanja cijena energije uz pozitivne društvene i gospodarske posljedice.

8.4.5. Odbor se slaže da se **financiranje realnog gospodarstva** znatno poboljšalo, iako još postoje razlike među državama članicama. Taj problem, međutim, uglavnom utječe na mala i srednja poduzeća, koja u velikoj mjeri ovise o bankovnim zajmovima. Unija tržišta kapitala, jedna od velikih inicijativa EU-a, trebala bi biti usmjerena na to da malim i srednjim poduzećima olakša pristup financiranju⁽¹⁰⁾.

8.4.6. **Ulaganje u ljudski kapital.** EGSO žali zbog pada javnih izdataka za obrazovanje⁽¹¹⁾ jer Europi za iskorištavanje svog gospodarskog potencijala treba dobro obrazovana i kvalificirana radna snaga. U mjerama reforme treba dati prednost kako podizanju razine znanja, vještina i kompetencija tako i smanjivanju sve većeg jaza između niskokvalificiranih i visokokvalificiranih radnika.

8.5. Poticanje zapošljavanja i uključivih socijalnih politika te održivog gospodarskog rasta

8.5.1. **Inovativni sektori** imaju velik potencijal za otvaranje radnih mjesta. Na njih su usmjerene europske politike za integraciju tržišta i modernizaciju gospodarstva (Digitalna agenda, unutarnje energetske tržište, okvir za audiovizualni sektor, tržište telekomunikacija).

8.5.2. **Stabilno zaposlenje** ključno je za gospodarski oporavak, ali vidljiva je velika segmentacija tržišta rada⁽¹²⁾. Potrebno je pomiriti potrebe za prilagodbom na tržištu rada koje se radikalno mijenja sa sigurnošću zaposlenja, poistovjećanjem radnika s poduzećem i razvojem njihovih sposobnosti.

8.5.3. EGSO je već naglasio da pojam „**fleksigurnosti**”, koji Komisija opet spominje u GPR-u za 2016., ne podrazumijeva jednostrano i nezakonito smanjenje prava radnika, nego oblikovanje radnog zakonodavstva, sustava zaštite radnih mjesta i, u dogovoru sa socijalnim partnerima, praksi kolektivnog pregovaranja radi osiguravanja optimalne ravnoteže između fleksibilnosti i sigurnosti u svim oblicima radnih odnosa i radi jamčenja odgovarajuće sigurnosti radnika, kakav god bio njihov ugovor, u cilju borbe protiv segmentacije tržišta rada⁽¹³⁾.

⁽¹⁰⁾ Vidjeti: <http://www.savings-banks.com/press/positions/Pages/Common-position-on-Capital-Markets-Union-.aspx>

⁽¹¹⁾ COM(2015) 700 završna verzija.

⁽¹²⁾ Vidjeti bilješku 11.

⁽¹³⁾ SL C 211, 19.8.2008., str. 48.

8.5.4. EGSO pozitivnim ocjenjuje sljedeće:

- odluku Euroskupine da ocijeni **porezno opterećenje rada** kako bi se smanjile prepreke ulaganjima i otvaranju radnih mjesta ⁽¹⁴⁾, ističući da je ekologizacija poreznih sustava, osobito putem nagrađivanja aktivnosti koje imaju niske emisije i slab ugljični otisak u odnosu na aktivnosti u kojima se koriste velike količine resursa i energije, nužna kako bi europsko gospodarstvo postalo održivije,
- prijedloge za **poboljšanje tržišta proizvoda i usluga i poslovnog okruženja** te, posebice, prijedloge koji se odnose na maloprodaju,
- prijedloge o **javnoj nabavi**, koja čini 19 % BDP-a EU-a: povećanje transparentnosti, poboljšanje učinkovitosti u upravljanju, veću primjenu e-javne nabave i borbu protiv korupcije.

8.5.5. Odbor je podržao prelazak na zeleno gospodarstvo ⁽¹⁵⁾; pozdravlja načelo kružnog gospodarstva te trenutno radi na ocjenjivanju prednosti i nedostataka paketa o toj temi koji je Europska komisija predstavila u prosincu 2015. godine.

8.5.6. EGSO ističe značajnu ulogu koju bi europski semestar i godišnji pregled rasta trebali imati u osiguravanju praćenja politika održivog razvoja. Posljednjih je godina Komisija u godišnji pregled rasta i preporuke za pojedine zemlje počela uključivati i pitanja koja se tiču okoliša. Odbor žali što je u aktualnom godišnjem pregledu rasta Komisija, čini se, napustila pristup „ekologizacije europskog semestra” te poziva Komisiju da u okviru europskog semestra nastavi razmatrati prelazak na gospodarstvo s niskim emisijama CO₂ i kružno gospodarstvo kao ključni element dugoročnog gospodarskog blagostanja, konkurentnosti i otpornosti.

9. Druge mjere

9.1. Odgovorne fiskalne politike

9.1.1. Posljednjih godina EU i njegove države članice usvojile su u okviru **Pakta o stabilnosti i rastu** širok raspon mjera (između ostalog bankovnu uniju i strukturne reforme). Zbog toga je postignut napredak u ispravljanju makroekonomskih neravnoteža. U kontekstu vrlo niske inflacije (0 % u 2015. i 1,7 % prema prognozama u 2017.) došlo je do značajnog smanjenja javnog deficita (trenutačno 2,5 % BDP-a, uz prognozu od 1,6 % BDP-a u 2017.) ⁽¹⁶⁾. Mjere za smanjenje visokog udjela javnog (86,8 % BDP-a) i privatnog duga (kućanstva 57,9 %; nefinancijska društva 79,5 %) predstavljaju ograničenje za ulaganja i potrošnju.

9.1.2. **Povećanje učinkovitosti i pravednosti poreznih sustava.** EGSO podržava uklanjanje neopravdanog **poreznog pogodovanja zaduživanju** (engl. *debt bias*), kao što se predlaže u izvješćima MMF-a. To će omogućiti kanale za financiranje, naročito tržišta kapitala, koji su alternativa bankovnim kreditima.

9.1.3. EGSO cijeni inicijative Komisije o mjestu na kojem se odvija gospodarska djelatnost i o paketu za poreznu transparentnost. Potrebno je šire koordinirano djelovanje europskih i nacionalnih vlasti u cilju ukidanja poreznih oaza i borbe protiv **agresivnog poreznog planiranja, poreznih prijevara i utaje poreza** koji u EU-u izazivaju gubitke čiji se iznos procjenjuju na bilijun eura ⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁴⁾ Izjava Euroskupine o programu strukturnih reformi – tematska rasprava o rastu i radnim mjestima: određivanje referentnih vrijednosti poreznog opterećenja rada, 638/15, 12.9.2015.

⁽¹⁵⁾ SL C 230, 14.7.2015., str. 99.

⁽¹⁶⁾ Vidjeti bilješku 4.

⁽¹⁷⁾ http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/tax_fraud_evasion/missing-part_en.htm

9.2. Demografske promjene i njihov utjecaj na mirovinske i zdravstvene sustave

9.2.1. Države članice EU-a donijele su mjere o **javnim mirovinskim** sustavima kojima se, s jedne strane, ublažavaju društvene posljedice krize i, s druge strane, poboljšava dugoročna održivost tih sustava. Mjere poduzete u cilju dugoročne održivosti uključivale su mjere štednje, primjerice povećanje dobne granice za umirovljenje i usku povezanost doprinosa i naknada. Privatni mirovinski sustavi imaju važnu društvenu ulogu, kako je Odbor već utvrdio ⁽¹⁸⁾, ali ih se ne bi trebalo smatrati samo financijskim instrumentima.

9.2.2. Odbor se slaže da je potrebno uspostaviti održiv temelj za financiranje **zdravstvenih sustava**. Radi većeg blagostanja građana Unije ti se sustavi moraju temeljiti na načelima i vrijednostima socijalne dimenzije Europe poput univerzalnosti, pristupačnosti, pravičnosti i solidarnosti ⁽¹⁹⁾.

9.3. Izbjegllice i tražitelji azila

9.3.1. Kako bi se postigao potreban socijalni konsenzus u cijeloj Europi, ključno je u potpunosti poštovati načelo jednakog postupanja i socijalna prava kako građana EU-a tako i izbjeglica u Europi, s posebnim naglaskom na najugroženije među njima. Pravovremeno ulaganje u integraciju izbjeglica u društvo i na tržište rada važno je kako bi se izbjeglicama pomoglo da ponovno izgrade egzistenciju te kako bi se istodobno potencijalni sukobi s lokalnim stanovništvom sveli na minimum te izbjegli veći troškovi u budućnosti.

9.3.2. EGSO se nada da će mehanizam premještanja u kriznim situacijama pomoći EU-u da se na temelju konsenzusa približi sustavu koji je dovoljno čvrst i fleksibilan za suočavanje s raznim oblicima migracijskih izazova.

9.3.3. Europska komisija i ostale institucije EU-a moraju aktivno podupirati vlade država članica kako bi se osigurali odgovarajući uvjeti i izgledi za integraciju premještenih tražitelja azila. Pritom je potrebno razjasniti da izdaci država članica u vezi s prihvatom i integracijom tražitelja azila i izbjeglica nisu trajni, strukturni rashodi i da stoga ne bi trebali biti uključeni u izračunavanje strukturnog proračunskog deficita.

9.3.4. EGSO potvrđuje da je Schengenski sporazum ključni stup u strukturi EU-a ⁽²⁰⁾.

9.4. Sudjelovanje civilnog društva

9.4.1. EGSO smatra da je **sudjelovanje civilnog društva** u socijalnim i gospodarskim politikama neophodno i da je ono preduvjet za njihovu veću učinkovitost.

9.4.2. **Nacionalni programi reformi** (NPR) moraju uključivati forume za raspravu, posebice gospodarska i socijalna vijeća. Međutim, takvog sudjelovanja u nekim državama članicama nema.

9.4.3. Ako se prema preporuci Komisije osnuju nacionalni odbori za konkurentnost, oni moraju biti u potpunosti kompatibilni sa slobodnim kolektivnim pregovaranjem i s postojećim mehanizmima sudjelovanja socijalnih partnera i dijaloga s njima u svakoj državi članici. EGSO će s time u vezi donijeti mišljenje u ožujku 2016.

9.5. Demokratski legitimitet

9.5.1. Demokratski je deficit doveo do gubitka povjerenja u europski ideal. Odbor naglašava potrebu za ponovnim stjecanjem povjerenja građana i ponovnom izgradnjom vizije socijalne Europe, što će ojačati i poduprijeti društvenu legitimnost europskog projekta.

9.5.2. Europska unija još je, i u teoriji i u praksi, daleko od dovoljne društvene legitimnosti. Nesuglasice oko „demokratskog deficita” Europske unije i dalje postoje dok se u isto vrijeme na semantičkoj razini prešlo s „demokratskog deficita” na „pravosudni deficit” i „deficit legitimnosti” u širem smislu. Potrebno je učvrstiti načela socijalne pravde na kojima počiva struktura Europske unije i ojačati socijalnu Europu predanu borbi protiv socijalne isključenosti i očuvanju solidarnosti.

Bruxelles, 17. veljače 2016.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Georges DASSIS

⁽¹⁸⁾ SL C 451, 16.12.2014., str. 106.

⁽¹⁹⁾ SL C 242, 23.7.2015., str. 48.

⁽²⁰⁾ V. EGSO: Frontex (SL C 44, 11.2.2011., str. 162.); Migracije (SL C 248, 25.8.2011., str. 135.); Otvorena i sigurna Europa (SL C 451, 16.12.2014., str. 96.); Rezolucija 10.12.2015. (SL C 71, 24.2.2016., str. 1.).

DODATAK

Sljedeća točka mišljenja Pododbora, zamijenjena amandmanom koji je usvojila Skupština, dobila je barem jednu četvrtinu glasova (pravilo 54. stavak 4. Poslovnika):

Točka 9.4.3.

Ako se prema preporuci Komisije osnuju nacionalni odbori za konkurentnost, oni moraju biti u potpunosti kompatibilni sa slobodnim kolektivnim pregovaranjem i s postojećim mehanizmima sudjelovanja socijalnih partnera i dijaloga s njima u svakoj državi članici. EGSO će s time u vezi donijeti mišljenje u ožujku 2016.

Rezultat glasovanja

Za: 103

Protiv: 54

Suzdržani: 10

ISSN 1977-1088 (elektroničko izdanje)
ISSN 1977-060X (tiskano izdanje)

Ured za publikacije Europske unije
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

HR